

Ο ΓΛΑΡΟΣ

ANTON TΣEXΩΦ

Παραβολή μεταφράσεων: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΖΟΡΜΠΛΑΛΑ

Ο ΓΛΑΡΟΣ
ΘΕΙΟΣ ΒΑΝΙΑΣ
ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΑΜΟΥ
Η ΑΡΚΟΥΔΑ

ΤΟΜΟΣ Α΄

Μετάφραση
ΑΥΓΟΥΡΙΟΥ ΚΑΛΑΕΡΤΗ

Η ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΗΣ ΖΕΙΡΑΣ
ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΡΙΑ ΛΑΖΟΥ

ISBN 960-248-263-X

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΕΝΔΟΝΗΜΕΙΟ
ΡΙΒΑΙΟΘΗΚΗ
ΕΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Απογορεύεται χωρίς την έγγραφη άδεια του εκδότη, κάθε είδους ανατύπωση ή δημοσίευση μερικών ή όλου του κειμένου καθώς και της μακέτας του οκτωκώχου χωρίς την έγγραφη συγκατάθεση του ζωγράφου. Οποιαδήποτε παρουσίαση του έργου στο θέατρο, Ραδιόφωνο, Τηλεόραση κ.τλ. επιτρέπεται μόνον ύστερα από έγγραφη έγκριση του μεταφραστή.

Copyright: ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Κ. ΛΑΖΟΣ
Ασκήσιος 3
106 79 - ΑΘΗΝΑ

Έκδόσεις «Αδωδώνη»
Αθήνα — Γάλλων
1986

ANTON ΤΣΕΧΩΦ

Ο ΓΛΑΡΟΣ

ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Μετάφραση
ΑΥΚΟΥΡΙΟΥ ΚΑΛΑΜΕΡΗ

Ο Τσέχωφ ανέλαβε στους ιδρυτές και τους ηθοποιούς του Θεάτρου Τέχνης της Μόσχας τη μέρα της
ανέγνωσης του «Γλάρου» τον Οκτώβρη του 1898. Καθιστοί (απ' τ' αριστερά προς τα δεξιά)
Ε. Παλέσκαγια, Α. Απρίλη, Αν. Τσέχωφ, Μ. Αϊλίν, Η. Τυχονόφ, Βασ. Μέγιερχολντ. Όρθιοι
(απ' αριστερά) Α. Βυσσνέφσκυ, Β. Λούζσκυ, Νεμιρόβιτς - Ντάντσενκο, Ο. Κβίπνερ, Κ. Στανι-
σάφσκι, Μ. Ποζάνοβα, Μ. Νικολάγιεβνα, Α. Αντρέεφ.

Πρωτοαίχτησε στην Πετρούπολη στις 17 Οκτωβρίου 1895

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΕΙΡΗΝΑ ΝΙΚΟΛΑΓΕΒΝΑ ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ, μαντάμ Αρκάντινα, ηθοποιός.

ΧΩΝΣΤΑΝΤΙΝ ΓΑΒΡΙΛΟΒΙΤΣ ΤΡΕΠΛΙΕΒ, γιος της, νέος είκοσι πέντε χρονών.

ΠΙΟΤΡ ΝΙΚΟΛΑΓΕΒΙΤΣ ΣΟΡΙΝ, αδελφός της.

ΝΙΝΑ ΜΙΧΑΗΛΟΒΝΑ ΖΑΡΕΤΣΝΑΓΙΑ, νεαρή κοπέλα, κόρη πλούσιου χτηματία.

ΗΛΙΑ ΑΘΑΝΑΣΕΒΙΤΣ ΣΑΜΡΑΕΒ, απόστρατος υπολοχαγός επιστάτης του Σόριν.

ΠΑΛΙΝΑ ΑΝΤΡΕΓΕΒΝΑ, γυναίκα του.

ΜΑΣΣΑ, ΜΑΡΙΑ ΗΛΙΝΙΤΣΝΑ, κόρη του.

ΜΠΑΡΙΣ ΑΛΕΞΕΓΕΒΙΤΣ ΤΡΙΓΚΟΡΙΝ, συγγραφέας.

ΕΥΓΚΕΝΙΗ ΣΕΡΓΚΕΓΕΒΙΤΣ ΝΤΟΡΝ, γιατρός.

ΣΥΜΕΩΝ ΣΥΜΕΟΝΟΒΙΤΣ ΜΕΝΤΒΕΝΤΕΝΚΟ, δάσκαλος.

ΓΙΑΚΩΒ, εργάτης.

ΕΝΑΣ ΜΑΓΕΡΑΣ

ΜΙΑ ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ

Το έργο παίζεται μέσα στο σπίτι του Σόριν και στον κήπο. Ανάμεσα στην Τρίτη και Τέταρτη Πράξη έχουν περάσει δυο χρόνια.

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

Ένα μέρος του κήπου στο υποστατικό του Σόριν. Στο βάθος ένας δρόμος με δέντρα φαίνεται που τραβά ίσια πέρα προς τη λίμνη. Μια πρόχειρη σκηνή, στημένη στη μέση κι έτοιμη για παράσταση, κρύβει τη λίμνη από τα μάτια του θεατή. Δεξιά κι αριστερά της σκηνής χμιόδδεντρα. Μερικές καρέκλες κι ένα μικρό τραπέζι.

Σούρουπο. Ο Γιάκωβ κι άλλοι εργάτες δουλεύουνε πάνω στη σκηνή, πίσω από την αυλαία. Ακούγεται βήχας, ύστερα σφυροκόπημα. Η Μάσσα και ο Μεντβεντένκο μπαίνουν απ' αριστερά γυρνώντας από περήπατο.

ΜΕΝΤΒΕΝΤΕΝΚΟ: Γιατί φορέιτε πάντοτε μαύρα;

ΜΑΣΣΑ: Πενθώ για τη ζωή μου. Είμαι δυστυχισμένη.

ΜΕΝΤΒΕΝΤΕΝΚΟ: Γιατί; (Συλλογιέται.) Δεν καταλαβαίνω...

Από υγεία είστε καλά... Κι ο πατέρας σας, αν και δεν είναι πολύ πλούσιος, έχει εν τούτοις αρκετά. Η ζωή μου είναι πολύ πιο δύσκολη από τη δική σας. Παίρνω μόνο είκοσι τρία ρούβλια το μήνα, αλλά κι απ' αυτά μου κρατούν κάτι για τη σύνταξη, κι όμως, εγώ δε φορώ μαύρα... (Κάθονται.)

ΜΑΣΣΑ: Δεν είν' αιτία τα λεφτά. Ένας φτωχός, μπορεί να 'ναι κι ευτυχισμένος.

ΜΕΝΤΒΕΝΤΕΝΚΟ: Θεωρητικώς ναι· αλλά στην πράξη... ιδού τι συμβαίνει: Είμαστε σίτι, οι δυο αδελφές μου, η μητέρα μου, ο

προσφέρουνε το ίδιο πράγμα ξανά και ξανά — ε, τότε φεύγω τρεχάτος, καθώς ο Μωυσάδν το 'σκάσε τρέχοντας από τον πύργο του 'Αιφελ, γιατί του πλάκωνε την ψυχή με τη χυδαϊότητα του!

ΣΟΡΙΝ: Ναι, αλλά χωρίς θέατρο δε γίνεται...

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Χρειάζομαστε νέους τρόπους έκφρασης! Χρειάζομαστε νέους τρόπους, κι αν δεν μπορούμε να τους δημιουργήσουμε, είναι καλύτερα να μην κάνουμε τίποτα! (Κοιτάζει το ρολόι του.) Αγαπώ τη μητέρα μου — την αγαπώ πάρα πολύ — αλλά αυτή κάνει μια ζωή άσκοπη. Παρασύρεται και σπαταλά τον καιρό της μ' αυτόν το διανοούμενο κύριο, και τ' όνομά της κάθε τόσο διασύρεται στις εφημερίδες. 'Ολ' αυτά με κουράζουν. Κάποτε ο απλοϊκός εγωισμός του κοινού ανθρώπου ξυπνά μέσα μου, και λυπούμαι που η μητέρα μου είναι μια διάσημη ηθοποιός. Στοχάζομαι πως αν η μητέρα μου ήταν μια συνηθισμένη γυναίκα, θα ήμουν πιο ευτυχισμένος. Θέλε, τι μπορεί να 'ναι πότερο άβυσσ κι απειλιτικό από τη θέση μου; Πάστα συνήθισε να προσκαλεί στο σπίτι προσωπικότητες — καλλιτέχνες, συγγραφείς — κι ανάμεσά τους εγώ ήμουν ο μόνος ασημαντός. Μόλις καταδεχόνταν να με προσέξουν γιατί ήμουν ο γιος της. Ποιος είμαι; Τι είμαι; Ένας που άφησε το Πανεπιστήμιο στον τρίτο χρόνο, αένεκα περιστάσεων διά τας οποίας ημείς δεν φερόμεν ευθύνην, καθώς λένε. Δεν έχω κανένα ταλέντο, δεν έχω ούτε καπλί: στην τσέπη και σύμφωνα με το διαβατήριό μου είμαι ένας μικροαστός από το Κίεβο. Ο πατέρας μου, καθώς ξέρεις, ήταν μικροαστός από το Κίεβο, μόνον που ήταν και πολύ γνωστός ηθοποιός. Όταν λοιπόν στο σαλόνι της μητέρας μου, όλοι αυτοί οι συγγραφείς και καλλιτέχνες με κοίταζαν έτσι, τάχα μ' επιείκεια κι ευστολαγία, μου φαινόταν πως με το βλέμμα τους μετρούσαν την ασημύτητά μου. Ειμάντενα τις σκέψεις τους και υπέφερα από την ταπεινώση...

ΣΟΡΙΝ: Δε μου λες, αλήθεια, σε παρακαλώ, τι σόι άνθρωπος είναι

αυτός ο συγγραφέας; Δεν μπορεί κανείς να τον καταλάβει. 'Όλο σπαταλεί.

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Φαίνεται έξυπνος άνθρωπος, πολύ απλός και, καθώς ξέρεις, λιγάκι μελαγχολικός. Ένας πολύ καθώς πρέπει κύριος. Δεν έκλεισε ακόμη τα σαράντα, όμως είναι κιόλας διάσημος, χορηγούμενος, και ό,τι επιθυμεί το έχει. 'Όσο για τα βιβλία του... τι να σου πω;... Είναι γοητευτικά, γεμάτα ταλέντο, αλλά... ύστερα από Τοδστόι και Ζολά, δε θα 'χεις όρεξη να διαβάσεις Τριγκόριν.

ΣΟΡΙΝ: Λοιπόν, τι να σου πω παιδί μου, εμένα μ' αρέσουν οι λογοτέχνες. Κάποτε είχα μεγάλη επιθυμία για δυο πράγματα: ήθελα να παντρευτώ και ήθελα να γίνω συγγραφέας. Δεν κατάφερα όμως ούτε το ένα, ούτε το άλλο. Μάλιστα... Είναι πολύ ευχάριστο να 'ναι κανείς έστω κι ένας μικρός συγγραφέας, αυτό ειν' αλήθεια.

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ, αποσυγκρίνεται: Ακούω βήματα!... (Ανκαίδιαει το θείο του.) Χωρίς αυτήν δεν μπορώ να ζήσω!... Αγαπώ ακόμα και τον ήχο απ' τα βήματά της! Είμαι πολύ, μα πολύ ευτυχισμένος!... (Τρέχει να συναντήσει τη Νίνα Ζαρέτσναγια που έρχεται.) Νεράιδα μου! 'Ονειρό μου!...

ΝΙΝΑ, ταραγμένη: Δεν άφησα, ε;... Βέβαια, δεν άφησα...

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ, φιλώντας τα χέρια της: 'Όχι, όχι, όχι!...

ΝΙΝΑ: 'Όλη τη μέρα ανησυχούσα. Φοβόμουνά τόσο πολύ... Φοβόμουνά μήπως ο πατέρας μου δε μ' αφήσει... Αλλά πριν λίγη ώρα βγήκε έξω με τη μητέρα μου. Κόκκινος ο ουρανός, άρχισε να βγαίνει το φεγγάρι κι εγώ έτρεχα με τ' άλογο... (γελά.) Είμαι τόσο χαρούμενη!... (Σφίγγει θερμά το χέρι του Σόριν.)

ΣΟΡΙΝ, γελά: Τα ματάκια σου μου φαίνονται κλαμένα... Α-α!...

Αυτό δεν είναι καλό!...

ΝΙΝΑ: Ω, δεν είναι τίποτα... Βλέπετε πόσο λαχάνιασα... Πρέπει σε μισή ώρα να φύγω! Πρέπει να βιαστούμε! Δεν μπορώ να μείνω, δεν μπορώ!... Για τ' όνομα του Θεού, μη με χρατάει! Ο

πατέρας μου δεν το ξέρει πως βολιόκομαι δω!...

ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ: Αλήθεια, είν' ώρα ν' αρχίσουμε! Πρέπει να πάμε να καλέσουμε και τους άλλους.

ΣΟΡΝ: Πηγαίνω εγώ και τρέλειωσε. Αμέσως... (Προχωρεί δεξιά τραγουδώντας) «Υπνούνε γρεναδιέροι δυο, αιχμαλώτοι απ' τη Ρωσία...» (Υψίζει και τους κοιτάζει.) Έτσι άρχισα να τραγουδώ μια φορά κι ένας φίλος του εισαγγελέα που μ' άκουσε, γύρισε και μου 'πε: «Έχετε δυνατή φωνή, εξοχότατε!...» Μετά σκέφτηκε λίγο και ξανάπε: «Αλλά αποκρουστική!...» (Φεύγει γελώντας.)

NINA: Ο πατέρας μου κι η γυναίκα του δε μ' αφήνουν να 'ρχομαι. Λένε πως εδώ ζούνε τόσο μπτοέμικα... Φοβούνται μη βγω στο θέατρο. Μα εγώ νιώθω πως η λήμνη με τραβάει εδώ σαν το γαλ-πο. Η καρδιά μου είναι γεμάτη από σένα!... (Κοιτάζει τηρήρω.)

ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ: Είμαστε μόνοι...

NINA: Θαρρώ πως κάποιος είν' εδώ.

ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ: Κανείς δεν είναι. (Φιλιούνται.)

NINA: Τι δέντρο είν' αυτό;

ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ: Φτελιά.

NINA: Γιατί είν' έτσι σκοτεινό;

ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ: Είναι βράδυ κι όλα σκοτεινιάζουν. Μη φύγεις νωρίς, σε παρακαλώ!

NINA: Αδύνατο!...

ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ: Κι αν έρθω κι εγώ μαζί σου, Νίνα;... Θα στέκομαι όλη νύχτα στον χήπο και θα κοιτάζω το παράθυρό σου.

NINA: Όχι, όχι!... Θα σε δει ο νυχτοφύλακας. Κι ο Τρεζώρ δε σε γνωρίζει ακόμη και θα γαβγίξει.

ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ: Σ' αγαπώ.

NINA: Σαςσας...

ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ, ακούγοντας βήματα: Ποιος είν' εκεί; Εσύ Γιάκοβ; ΓΙΑΚΟΒ, πίσω απ' τη σκηνή: Ναί, εγώ.

ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ: Πάρτε τις θέσεις σας. Είναι ώρα ν' αρχίσουμε. Βγή-κε το φεγγάρι;

ΓΚΙΑΚΟΒ: Ναί, βγήκε.

ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ: Καλά. Έχετε το οινόπνευμα; Τα βεγγαλικά τα πή-ρε; Μόλις φανούνε τα κόκκινα μάτια, πρέπει να μυρίξει θεϊκά!... (Στη Νίνα.) Πήγαινε, όλα είν' έτοιμα. Έχεις τρα;.

NINA: Ναί, τρομερό! Η μητέρα σου είναι καλή — εκείνη δεν τη φοβούμαι, αλλά εδώ είναι κι ο Τριγκόρνιν... Φοβούμαι — ντρέπο-μαι να παλέω μπροστά του... Ένας διάσημος συγγραφέας!... Είναι νέος;

ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ: Ναί.

NINA: Τι υπέροχα που είναι τα βιβλία του!...

ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ, ψυχρά: Δεν ξέρω. Δεν τα 'χω διαβάσει.

NINA: Τι δύσκολο να παλέει κανείς στο έργο σου. Δεν υπάρχουν μέσα σ' αυτό ζωντανοί χαρακτήρες.

ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ: Ζωντανοί χαρακτήρες! Πρέπει να ζωγραφίζουμε τη ζωή όγχε όπως είναι, μήτε όπως θα 'πρεπε να 'ναί, αλλά όπως την ονειρευόμαστε.

NINA: Το έργο σου δεν έχει δόση — δεν έχει τίποτ' άλλο παρά λόγια. Κατά τη γνώμη μου, μέσα σ' ένα έργο πρέπει να υπάρχει αγάπη, έρωτας... (Προχωρούν πίσω απ' τη σκηνή.)

(Μπαίνουν η Παίλινα Αντρέγεβνα κι ο Ντορν.)

ΠΑΙΛΙΝΑ: Πρέπει αγιάζι. Δεν πάτε να βάλετε τις γαλότσες σας;

ΝΤΟΡΝ: Ζεσταίνονται.

ΠΑΙΛΙΝΑ: Καθόλου δεν προσέχετε τον εαυτό σας. Είστε πεισμα-τάρης. Είστε γιατροί! Ξέρετε πολύ καλά πως η υγεία σας κάνει κακό. Αλλά εσείς θέλετε να με κάνετε να υποφέρω. Και χτες όλο το βράδυ καθόσασταν επίτηδες στη βεράντα για να... ΝΤΟΡΝ, σιωπούντας: «Μη λες πως έφθειρες τη νύχτη»...

ΠΑΙΛΙΝΑ: 'Ησασταν τόσο προσοχόμενος στην κουβέντα σας με την Ειρήνα Νικολάγεβνα... Το κρύο μήτε το σκεφτόασταν. Πέ-στε το, πέστε το... είστε ξετρελαμένος μαζί της!...

ΝΤΟΡΝ: Είμαι πενήντα πέντε χρονών.

ΠΑΙΛΙΝΑ: Κουταμάρες! Για έναν άντρα δεν είναι πολλά. Μάλιστα

φαίνεστε πολύ νέος για την ηλικία σας, και στις γυναίκες περνάει αχόμα η μπογιά σας.

ΝΤΟΡΝ: Ωραία. Και τώρα τι θέλετε;

ΠΑΛΑΙΝΑ: 'Ολοι εσείς οι άχτιρες είσαστ' έτοιμοι να πέσετε στα πόδια και να λατρέψετε μια θεατρίνα, όλοι σας!

ΝΤΟΡΝ, σιωπηλούς: «Και πάλι βρίσκομαι μπροστά σου...» Αν οι καλλιτέχνες απέσουνε στην κοινωνία και τους φέρνονταν διαφορετικά απ' ό,τι φέρονται, παραδείγματος χάριν, στους εμπόρους, αυτό είναι το φυσικότερο των πραγμάτων. Είναι ιδεαλισμός.

ΠΑΛΑΙΝΑ: Οι γυναίκες πάντα σας ερωτεύονται και βίχγονται στην αρχαλιά σας. Είναι κι αυτό ιδεαλισμός;

ΝΤΟΡΝ, κουνάει τους ώμους: Δοιπόν, στις σχέσεις των γυναικών μαζί μου υπήρχανε πολλά τ' αγαθά. Εκείνο, που κατά κύριο λόγο, αγάπουνταν σε μένα ήταν ο πρώτης τάξεως γιατρός. Μην ξεχνάτε ότι πριν δέκα-δεκαπέντε χρόνια, ήμουν ο μόνος καθώς πρέπει γυναικολόγος της περιοχής. 'Εμεινα ήμουν επίσης κι ένας τίμιος άνθρωπος, πρόγραμμα επίσης σημαντικό.

ΠΑΛΑΙΝΑ, τον απιάζει από το χέρι: Αγαπημένε μου!...

ΝΤΟΡΝ: Σοσολί 'Ερχονται.

(Μπαίνουν: η μαντάμ Αρκάντινα αγκαζέ με τον Σόριν, ο Τρηκάδριν, ο Μεντβενέσκο, ο Σαμπάβεβ και η Μάσσα.)

ΣΑΜΠΑΒΕΒ: Στο πανηγύρι της Πλατάρβας, στα 1873, έπαιξε υπέροχα! Καταπληκτικά!... 'Επαιξε τέλεια!... Μήπως κατά τύχην γνωρίζετε, μαντάμ, πού βρίσκεται τώρα ο Πάβελ Σελινόβιτς Τσάντιν, ο καμικός ηθοποιός; Στο ρόλο του Ραστλιούβεβ ήταν αμίμητος! Θαυμασιότερος κι από τον Σαντρόσκι, σας το ορκίζομαι, σεβασμιότατη!... Πού είναι τώρα;

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Εξακολουθείτε να με ρωτάτε για προκαταλήψεις. Πού θέλετε να ξέρω; (Κάθεται.)

ΣΑΜΠΑΒΕΒ, αναστενάζει: Πάβελ Τσάντιν!... Τέτοιοι ηθοποιοί δεν υπάρχουν σήμερα. Το θέατρο έπρεπε, Ειρήνα Νικολάγεβνα!

intoxicated

Τον παλιό καιρό υπήρχανε τεράστιες βάλανιδιές, μα τώρα δε βλέπουμε τίποτ' άλλο παρά κούτσουρα.

ΝΤΟΡΝ: Είναι αλήθεια πως δεν υπάρχουνε σήμερα μεγάλα ταξέντα, αλλά το επίθετο των ηθοποιών, γενικά, ανέβηκε πολύ.

ΣΑΜΠΑΒΕΒ: Δεν μπορώ να συμφωνήσω μαζί σας. Τώρα βέβαια, αυτό είναι και ζήτημα γούστου. De gustibus aut bene, aut nihil! * (Ο Τρεπίλιεβ παρουσιάζεται στη σκηνή.)

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ, στο γιο της: Αγαπητό μου παιδί, πότε θ' αρχίσεις; ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ: Σ' ένα λεπτό. Παρακαλώ να 'χετε υπομονή.

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ, απαγγέλλει από τον 'Αμλετ: «Ω, γιε μου, 'Αμλετ! Μη μιλάς πια' μου γυρνάς τα μάτια μες στις ψυχής μου τα κατάβαθα, που βλέπω λεκέδες τόσο μεγανούς που δεν ξεβάφουν!»

ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ, από τον 'Αμλετ: «'Ασε με να ζουλήξω την καρδιά σου, αν είναι από ύλη ευχολοπέραστη!»

(Πίσω από τη σκηνή ακούγεται σάπισμα.)

ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ: Κυρίες και κύριοι, αρχίζουμε! Παρακαλώ να προσέξετε!... (Πιάση) Αρχίζω!... (Χτυπάει μ' ένα μπαστούγι και απαγγέλλει δυνατά.) Ω, εσείς, σεβαστοί γέροντες ισοιοι, που πλάναστε την ώρα της νύχτας πάνω απ' αυτή τη λίμνη, να νουρίστε μας να κοιμηθούμε κι αφήστε μας να ονειρευτούμε τι μέλλεται να γίνει ύστερ' από διακόσιες χιλιάδες χρόνια.

ΣΟΡΙΝ: Τιποτα δε θα υπάρξει ύστερ' από διακόσιες χιλιάδες χρόνια.

ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ: Τότε αφήστε τους να μας μιλήσουν για το τίποτα! ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Καλά, άφρονέ τους. Εμείς θα κοιμηθούμε.

(Ανοίγει η αυλά. Φαίνεται η λίμνη. Το φως του φεγγαριού στον ορίζοντα αντανακλάται στο νερό. Η Νίνα Ζαρέτσονγια κάταστρα ντυμένη, κάθεται σε μια μεγάλη πέτρα.)

ΝΙΝΑ: 'Ανθρωποι, λιοντάρια, αετοί και πέρδικες, ελάφια, αγριό-

* Σ.τ.Μ. Περί γούστου, ή καλό λόγω ή τίποτα.

* He said that our atmosphere was polluted, and our system was full of water and honey, and we were in corruption, honeying and melting love! Over the water etc.

πατιές, αράχνες, ψάρια βουβά, που ζούνε στο νερό, άστρα θαλασσινά και πλάσματα που το μάτι δεν τα θωρεί, κι όλα τα ζώιτράν'α πλάσματα, όλα τα πλάσματα που διάβηκαν μέσα από τον κύκλο του πόνου, είναι σβησμένα... Για χιλιάδες χρόνια η γη δε γεννάει ζώιτράν'α στην επιφάνειά της και τούτο το φτωχό περγάρι ανάβει το λύγχο του μάττα. Πάνω στο λιβάδι δεν ακούγονται πια τα κραξίματα των γερανών που ξυπνούνε, μήτε το βούισμα της χρυσόμυγας ανάμεσα στα φύλλα της φαλαιμουριάς αγρουαέται. Κάνει κρύο, κρύο, κρύο! Ερημιά, ερημιά, ερημιά! Τρόμος, τρόμος, τρόμος! (Πάυση.) Τα σώματα των ζώιτράν'α πλάσμάτων σκορπίστηκαν σε σκόνη και η αιώνα ύλη τα μεταμόρφωσε σε βράχους, σε νερό, σε νέφια, κι όλες οι ψυχές τους σμίξανε σε μια και μόνη ψυχή. Αυτή η ψυχή του Κόσμου είμαι εγώ!... Εγώ... Μέσα μου ζει η ψυχή του Μεγαδέξαντρου, του Καίσαρα, του Σαίξπηρ και του Ναπολέοντα, ακόμη και της ταπεινότερης βοδάλας. Μέσα μου η συνείδηση των ανθρώπων έσμιξε με τα ένστικτα των ζώων κι αναθυμιάται όλα, όλα, όλα! Και ξαναζώ κάθε ζωή μέσα στον εαυτό μου.

(Η λίμνη φασφορίζει. Στο βάθος ανήθουν βερνικιά.)

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ, σηνιά: Αυτό μυρίζει decadence!

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ, με παρακαλεστική και αυστηρή φωνή: Μητέρα!...

ΝΙΝΑ: Είμαι παντέρνημη. Κάθε εκατό χρόνια ανόγια τα χείλη μου να μιλήσω, μα η φωνή μου αντηχεί λυγρότερα στο κενό — χανείς δε μ' ακούει... Κι εσείς αγνόθωρες αντάνειες του βάλτου δε μ' ακούτε!... Ο λασπερός βάλτος σας γεννά πριν απ' το χάραμα και σεις περιπλανέστε άσπου να ξεμερώσει, χωρίς λογιμούς, χωρίς θέληση, χωρίς το σπρίγος της ζωής. Από το φόβο μην η ζωή αναστηθεί στα σπλάχνα σας, ο κυρίαρχος της αιώνιας ύλης, ο Σατανάς, κρατεί τα μύδια εντός σας, καθώς στις πέτρες και στο νερό, σε παντοτεινή ροή, που αιώνια σας μεταμορφώνει. Γιατί μέσα στο σύμπαν τίποτα δεν απομένει σταθερό κι ανάλαχτο παρά το πνεύμα. Σαν ένας αιχμαλώτος, ριγμένος μέσα σε βελύ

ξερπηγάδο, δεν ξέρω πούθε είμαι και τι με περιμένει. Εκείνο μονόχα που γνωρίζω είναι ότι στον επίμονο κι άγριο αγώνα μου με το Σατανά — τον κυρίαρχο των δυνάμεων της ύλης — είναι γραμμένο να νικήσω εγώ... Και τότε, πνεύμα και ύλη θα σμίξουνε μέσα σε δοξασιένη αρμονία και η Βασιλεία της Θελήσης του Κόσμου θα προβάλει. Αλλά τούτο θα 'ρθει αγάδια-αγάδια, ύστερ' από πολλές-πολλές χιλιάδες χρόνια, όταν το περγάρι κι ο λαιπερός Σείριος και η γη γίνουνε σδάχτη... 'Ως τότε — τρόμος, τρόμος... (Πάυση. Στο βάθος της λίμνης προβάλουν δυο μεγάλα πύρινα φώτα του βάλτου.) Και να, εδώ σιμώνει ο δυνατότερος εχθρός μου ο Σατανάς... Θωρώ τα φοβερά κόκαλα μάττα του...

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Μορβίζει θεάφι... Έτσι πρέπει;

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Να.

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ, γελά: Ω, μα αυτό είναι σκληρό εύρημα!

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Μητέρα!...

ΝΙΝΑ: Στενοχωριέται χωρίς τον άνθρωπο...

ΠΑΛΙΝΑ, στον Ντορ: Βγάλατε το καπέλο σας. Φορέστε το. Θα κρυοσταθείτε.

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Ο γιατρός έβγαλε το καπέλο του στο Σατανά, τον κυρίαρχο της αιώνιας ύλης!...

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ, θυμωμένος, δυνατά: Το έργο τέλειωσε! Φτάνει Αυτά!...

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Μα γιατί θυμώνεις;

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Φτάνει! Αυτά!... Κλείστε την αυλαία! (Χτυπάει με το πόδι του.) Είπα! Αυτά!... (Η αυλαία κλείνει.) Ζητώ συγνώμη!... Λησμώνγα το γεγονός ότι μόνο λίγα από τους προνομίους μπορώ να γράφουν έργα και να παίζουν στη σκηνή... Έχω εισχωρήσει στο μονοπώλο... Βλέπετε, εγώ... εγώ... (Θέλει να πει κάτι μα δεν τα καταφέρει και μ' ένα τίνγκμα του χεριού του φεύγει αποστερά.)

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Μα τι έπαθε;

ΣΟΡΙΝ: Ειρήνη, ακριβή μου, πρέπει να δείχνεις πιότερη επιεικεία

στη νεανική ματαιοδοξία.

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Μα καλά, τι του είπα;

ΣΟΠΙΝ: Τον πρόσβαλες.

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Αυτός ο ίδιος, μας προειδοποίησε πως πρόκειται για κάτι αστείο κι εγώ θαρρούσα πως το έργο του ήτανε κάτι κομικό...

ΣΟΠΙΝ: Παρ' όλα αυτά...

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Και τώρα πρέπει να παραδεχτώ πως έγραψε ένα μεγάλο έργο!... Μη χειρότερα!... Ετοίμασε, δηλαδή, αυτή την παράσταση, μας φλόμωσε με το θείαφι του, όχι για να μας διασκεδάσει, παρά για να μας κάνει επιδειξιή!... 'Ηθελε να μας μάθει πώς να γράφουμε και πώς να παίζουμε... Εντέλους καταντάει ανυπόφορος. Και κάθε τόσο αυτές οι γκρίνιες του για τα έξοδά μου, αυτοί οι υπαινιγμοί του — πέστε ό,τι θέλετε, αλλά με χάνουν και γίνονται έξω φρενών!... Είναι ένα κακότροπο και φαντασμένο παιδί!...

ΣΟΠΙΝ: Μα εκείνος ήθελε να σ' ευχαριστήσει.

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Μπα!... Τότε γιατί δεν εδίδανε κανένα σονηθιμένο έργο παρά ήθελε, σώνει και καλά, ν' ακούσουμε αυτό το παραλήρημα της παρακμής. Εγώ, για χάρη του αστείου, είμαι πρόθυμη να κάτσω και να παρακολουθήσω το παραλήρημά του, αλλά εδώ έχουμε απαιτήσεις νέων τρόπων έκφρασης και νέων απόψεων για την Τέχνη. Κατά τη γνώμη μου αυτό δεν είναι δείγμα νέων τρόπων αλλά κακού χαρακτήρα.

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Ο καθένας γράφει όπως τ' αρέσει και όπως μπορεί.

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Τότε ας γράφει όπως τ' αρέσει και όπως μπορεί, αλλά εμένα να μ' αφήσει στην ησυχία μου!

ΝΤΟΠΝ: Ο Δίας θύμωσε!...

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Δεν είμαι Δίας — είμαι γυναίκα!... (Ανύβει τον ήρω.) Δεν είμαι θυμωμένη — είμαι όμως έξω φρενών γιατί ένας άντρας νέος, ξοδεύει τον καιρό του έτσι αρρωστημένα. Εγώ δεν ήθελα να τον πηγάσω...

MENTBENTENKO: Κανείς δεν έχει το δικαίωμα να χωρίζει την ύλη από το πνεύμα. Γιατί και το πνεύμα, αυτό καθ' αυτό, μπορεί να 'ναι μια σύνθεση από μόρια ύλης. (Ζωπά, στον Τριγκόρν.) Εξέρετε όμως, κάποιος θα 'πρεπε να γράψει ένα έργο περί του πώς ζούμε εμείς οι φτωχοί διδάσκαλοι, και το οποίο θα 'πρεπε να παίζεται. Περνούμε μια δύσκολη, πολύ δύσκολη ζωή!...

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Ναι, έχετε δίκιο, αλλά μη μιλούμε πια για θέατρα και για μόρια. Η βραδιά είναι τόσο ωραία! Ακούστε! Τραγουδούν! (Αφωγκράζεται.) Τι όμορφα που είναι!

ΠΑΙΝΑΙΝΑ: Είναι από την άλλη μεριά της λίμνης. (Παύση.)

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ, στον Τριγκόρν: Έλα, κάθισε κοντά μου. Λοιπόν, πριν δέκα, δεκαπέντε χρόνια, σχεδόν κάθε βράδυ, άκουγες πάνω σ' αυτή τη λίμνη μουσικές και τραγούδια. Στις όχθες της λίμνης βολοκονται έξι στίγματα εξοχικά. Θυμάμαι γέλια, φασαρίες, κυνηγητά κι ερωτοδουλειές χωρίς τέλος. Ο ζεν πρεμιέ και το είδαλο των έξι αυτών σπιτιών, ήτανε εκείνον τον καιρό, ο φίλος μας από δω, ο γιατρός, (δείχνει τον Ντοπν), Ευγένιος Σεργάεβιτς. Είναι ακόμη γοητευτικός, όμως εκείνον τον καιρό ήταν ακαταμάχητος. Αλλά η συνειδησή μου αρχίζει να μ' ανησυχεί!... Γιατί να πικράνω το καημένο μου το παιδί!... Δεν μπορώ να ησυχάσω... (Δυνατά.) Κώστια, παιδί μου!... Κώστια!...

ΜΑΣΣΑ: Πηγαίνω εγώ να τον βρω...

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Σε παρακαλώ χυσή μου.

ΜΑΣΣΑ, πηγαίνει αριστοτά: Αα-ου!... Κονοσταρνί Γαβρίλοβιτς!

Αα-ου!... (Φεύγει.)

ΝΙΝΑ, βγαίνει πίσω από την αυλάια: Φαίνεται πως δε θα συνεχίσουμε κι έτσι μπορώ να βγω... (Φιλεί τη μαντάμ Αρκάντινα και την Παίνα Αντρέεβνα.)

ΣΟΠΙΝ: Μπράβο! Μπράβο!

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Μπράβο! Μπράβο! Σας θαυμάσασμε! Με τέτοια ωραία εμφάνιση, τέτοια χαριτωμένη φωνή!... Είναι αμαρτία να

χάνετε εδώ στο χωριό. Έχετε ταλέντο, τ ακούτε; Έχετε καθήκον να βρείτε στο θέατρο.

NINA: Ω, αυτό είναι τ' όνειρό μου! (Αναστενάζει.) Αλλά ποτέ δε θα γίνει.

APKANTINA: Ποιος ξέρει... Ελάτε να σας παρουσιάσω τον Μπαρλς Αλεξέγεβιτς Τριγκόφιν.

NINA: Ω, χαίρομαι τόσο πολύ... (Στασιολώνη.) Διαβάζω τα έργα σας...

APKANTINA, την καθίζει πλάι της: Μην ντρέπεστε χυσιή μου. Είναι διάσημος, αλλά έχει απλή καρδιά. Βλέπετε, κι αυτός ταράχτηκε.

NTOPN: Νομίζω πως μπορούμε να χλειςουμε την αυλαία. Είναι τόσο απλό.

ΣΑΜΠΑΕΒ, δυνατά: Γιατί, χλειςει παιδί μου την αυλαία. (Η αυλαία κλειςει.)

NINA: Ειν' ένα παράξενο έργο, δε βρίσκετε;

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Δεν το κατάλαβα καθόλου, όμως ευχαριστήθηκα. Παίξατε τόσο αληθινά. Και το σκηνοθέτησαν έξοχα... (Πάση.) Πρέπει να υπάρχουν πολλά ψάρια σ' αυτή τη λίμνη.

NINA: Ναι.

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Αγαπώ το ψάρεμα. Δεν υπάρχει για μένα μεγαλύτερη απόλαυση από το να κάθουμαι το βράδυ στην όχθη και να παρακολουθώ τις πετονιές.

NINA: Μια εργώ θαρούσα πως όποιος έχει δοκιμάσει την ευχαρίστηση της δημιουργίας, δεν υπάρχει τίποτ' άλλο που να του δίνει ευχαρίστηση.

APKANTINA, γελά: Καλέ, μην του μιλάτε έτσι! Χάνει τα νερά του όταν του λένε ωραία λόγια.

ΣΑΜΠΑΕΒ: Λοιπόν, θυμούνται ένα βράδυ στην Όρεπα της Μόσχας. Ο διάσημος Σιάβα είχε πιάσει το κόντρα λα. Έφυγε να κλέβει στη γαλαρία κι ο μπάσος του κόπου της εκκλησιάς μας Όπου, λοιπόν, έτσι, άξαφνα — φανταστείτε την εκπλήξή μας

— ακούμε από τη γαλαρία: «Μπαρλό Σιάβα!» σε μια ολόκληρη οχτάβα χαμηλότερα, να έτσι... (Με μπόσα φωνή.) «Μπαρλό Σιάβα!» Οι θεατές έμειναν μ' ανοιχτό το στόμα! (Πάση.)

NTOPN: Ο άγγελος της σωτηρίας άπλωσε τα φτερά του. (Με φωνή του τσιφλίου.)

NINA: Είναι ώρα να πηγαίνα. Χαίρετε.

APKANTINA: Πού θα πάτε; Γιατί τόσο νωρίς; Α, δε θα σας αφήσουμε!

NINA: Μα ξέρετε, ο πατέρας μου θα περιμένει...

APKANTINA: Τι άνθρωπος κι αυτός, αλήθεια!... (Τη φιλά.) Λοιπόν, δε γίνεται τίποτα, δε σας κρατώ. Όμως λυτούμαι — λυτούμαι που σας αφήνω.

NINA: Να ξέρετε πόσο λυτούμαι κι εγώ που φεύγω...

APKANTINA: Κάποιος θα 'πρεπε να σε συνοδέψει, αγαπημένη μου μικρούλα.

NINA: Ω, όχι, όχι!...

ΣΟΠΙΝ, με παρακλητική φωνή: Μη φύγετε!...

NINA: Δεν μπορώ, Πιότρ Νικολάγεβιτς...

ΣΟΠΙΝ: Μείνετε για μια ώρα. Τι πειράζει;

NINA, σκέφτεται λιγάκι, ύστερα διακρυσμένη: Όχι, δεν μπορώ. (Χαμπα βιαστικά και φεύγει.)

APKANTINA: Ειν' αλήθεια πολύ δυστυχισμένη κοπέλα. Λένε πως η μακαρίτισσα η μάνα της άφησε στον πατέρα της όλη την τεράστια περιουσία της — ως το τελευταίο κοπίκι. Για ο πατέρας της έκανε τη διαθήκη του και τ' αφήνει όλα στη δεύτερη γυναίκα του. Το κορίτσι τίποτα δεν παίρνει... Α, αυτό είναι τεράστιο!

NTOPN: Μάλιστα, ο πατέρας της είναι ένα μεγάλο χτήνος. Αυτό πρέπει να τ' ομολογήσουμε.

ΣΟΠΙΝ, τριβεί τα παγωμένα χέρια του: Ας πηγαίνουμε κι εμείς, κύριε. Κάνει υγρασία. Τα πόδια μου πονούν.

APKANTINA: Τα πόδια σου είναι σαν ξυλοπόδαρα. Μόλις μπεις να περπατήσεις. Ας πηγαίνουμε λοιπόν, άμωρε, γερασμένο

ἀδερμει! (Τον παίρνει αγκαλιάς.)

ΣΑΜΠΑΕΒ, δίνοντας το χέρι στη γυναίκα του: Madamel

ΣΟΡΙΝ: Ακούω πάλι το σκύλο να ουρλιάζει. Κρίματε μου τη χάρη Ηλία Αθανάσεβιτς, δώστε εντολή να τον αφήσουν ελεύθερο.

ΣΑΜΠΑΕΒ: Είναι αδύνατο, Πιότρ Νικολάεβιτς. Φοβούμαι μην μπουέ κάποιες στη αιταπόδηξη. Η σοδεία μιά είναι άλλη εκεί.

(Στον Μενβεντένκο που περπατάει πλάι του.) Έτσι που λέτε, μια ολόκληρη οχτάβα χαμηλότερα: «Μπράβο Σίλβα!» Και δεν είναι τραγουδιστής — απλά, ένας κορίτσας της εκκλησίας.

ΜΕΝΤΒΕΝΤΕΝΚΟ: Και τι μισθόν λαμβάνει άραγε ένας κορίτσας της εκκλησίας;... (Βγαίνουν όλοι εκτός από τον Ντοπν.)

ΝΤΟΠΝ, μόνος: Δεν ξέρω, ίσως να μην καταλαβαίνω τίποτα ή έχασα τα λογικά μου, όμως το έργο μου άρεσε. Ίσως έχει κάτι σ' αυτό. Όταν αυτό το κορίτσι μιλούσε για τη μουσική, κι ύστερα, όταν φωνήκανε τα πύρινα μάτια του σατανά, ταράχτηκα τόσο που τα χέρια μου τρέμανε. Είναι κάτι δροσρό... Αγνό... Νάτος, έρχεται... Θέλω να του μιλήσω. Θα του πω πράγματα ευχάριστα.

ΤΡΕΙΛΙΑΕΒ, μπαίνει: Φύγατε!

ΝΤΟΠΝ: Εγώ ειμ' εδώ.

ΤΡΕΙΛΙΑΕΒ: Η Μάσσεγκα μ' αναζητάει σ' όλο τον κήπο. Είναι ανυπόφορη!

ΝΤΟΠΝ: Κωνσταντίν Ταβρίλοβιτς, ξέρετε, το έργο σας μου άρεσε υπέρβολικά. Είναι κάπως παράδοξο και μόνο που δεν άκουσα το τέλος, ωστόσο μου 'κανε βαθιά εντύπωση. Έχετε ταλέντο. Πρέπει να συνεχίσετε. (Ο Τρέιλιεβ του σφίγγει το χέρι θερμά και τον αγκαλιάζει ορμητικά.)

ΝΤΟΠΝ: Πω, πω, τι υστερικός που είστε!... Και άσχυρα στα μάτια!... Αυτό που θέλω να πω είναι τούτο: Πήρατε το θέμα σας μεσ' από τον κόσμο των αφηρημένων ιδεών. Και πολύ σωστά, γιατί ένα έργο τέχνης πρέπει να εκφράζει μια μεγάλη ιδέα. Είναι αβάλο μόνον ό,τι είναι σοβάρο. Τι χάλιος που είσαστε!

ΤΡΕΙΛΙΑΕΒ: Λέτε, λοιπόν, να συνεχίσω;

ΝΤΟΠΝ: Να... Αλλά γράφετε μόνο για ό,τι είναι σημερινό, αιώνιο. Ξέρετε, εγώ έζησα τη ζωή μου ποιητικόμωρα και με γούστο. Είμ' ευχαριστημένος. Όμως, αν ήτανε να νιώσω τα πνευματικά ύψη που οι καλύτερες φτάνουν τη στιγμή της δημιουργίας, πιστεύω πως θα περιπονούσα το υλικό σαρκίον μου κι ό,τι σχετίζεται μ' αυτό, και θα προσπαθούσα ν' ανυψώθω πάνω από τη γη, όσο περισσότερο μπορούσα.

ΤΡΕΙΛΙΑΕΒ: Με συγχωφέτε, πού είναι η Νίνα;

ΝΤΟΠΝ: Και κάτι άλλο. Σε κάθε δημιουργήμα πρέπει να υπάρχει μια καθαρή και συγκεχυμένη ιδέα. Πρέπει να έχετε για τι γράφετε. Γιατί αν εξακολουθήσετε να τραβάτε αυτόν το γραφικό δρόμο, χωρίς να 'χετε έναν καθορισμένο σκοπό, θα χαθείτε και το ταλέντο σας θα είναι η καταστροφή σας.

ΤΡΕΙΛΙΑΕΒ, ανυπόμονος: Πού είναι η Νίνα;

ΝΤΟΠΝ: Έφυγε.

ΤΡΕΙΛΙΑΕΒ: Τι να κάνω τώρα! Θέλω να τη δω... Χωρίς άλλο πρέπει να τη δω!... Πρέπει να φύγω!...

(Μαίνει η Μάσσα.)

ΝΤΟΠΝ, στον Τρέιλιεβ: Ηούχασε παιδί μου.

ΤΡΕΙΛΙΑΕΒ: Δεν μπορώ!... Πρέπει να τη δω!... Πρέπει να φύγω!...

ΜΑΣΣΑ: Πηγαίνετε στίτ, Κωνσταντίν Ταβρίλοβιτς. Σας περιμένει η μητέρα σας. Είναι ανίστατη.

ΤΡΕΙΛΙΑΕΒ: Να της πείτε πως έφυγα. Και σας παρακαλώ — όλους εσάς — αφήστε με ήσυχο! Αφήστε με! Μη με κυνηγάτε! ΝΤΟΠΝ: Έλα, έλα, έλα καλό μου παιδί!... Δεν μπορείς να φύγεις έτσι!... Αυτό δεν είναι σωστό.

ΤΡΕΙΛΙΑΕΒ, με άσχυρα: Χαίρετε γιατρέ. Ευχαριστώ! (Φεύγει.) ΝΤΟΠΝ, αναστενάζει: Αχ αυτά τα νιάτα! Τα νιάτα!...

ΜΑΣΣΑ: Όταν οι άνθρωποι δεν έχουν τίποτα καλύτερο να πούνε, λένε: «Αχ αυτά τα νιάτα, τα νιάτα!...» (Πουλά ταμπάκο.)

ΝΤΟΠΝ, της παίρνει την ταμπάκεια και την πετά στους θάμνους:

Αυτό είναι αηδισιαστικό! (Παύση.) Φαίνεται πως στο σπίτι θα 'ρχισαν το παιχνίδι... Πρέπει κι εμείς να πάμε.

ΜΑΣΣΑ: Σταθείτε μια στιγμή.

ΝΤΟΠΝ: Τι τρέχει;

ΜΑΣΣΑ: Θέλω ακόμα μια φορά να σας το πω. Θέλω να σας μιλήσω!... (Ταραγμένη.) Τον πατέρα μου δεν τον αγαπώ. Εσάς σας εκτιμώ και σας πιστεύω. Δεν ξέρω γιατί σας νιώθω μ' όλη μου την ψυχή σαν δικό μου άνθρωπο. Βοηθήστε με. Βοηθήστε με γιατί δε θα βαστώ. Θα κάνω καμιά τρέλα, θα γίνω το περίγελος του κόσμου, θα καταστρέψω τη ζωή μου. Δεν μπορώ. Δεν μπορώ πια!...

ΝΤΟΠΝ: Μα τι τρέχει; Να σας βοηθήσω σε τι;

ΜΑΣΣΑ: Υποφέρω... Κανείς, κανείς δεν ξέρει πόσο δυστυχισμένη είμαι! (Ακουμπά το κεφάλι της στο στήθος του. Σιγανά.) Αγαπώ τον Κωνσταντίν!...

ΝΤΟΠΝ: Τι υστερικοί που είναι όλοι τους! Τι υστερικοί! Και τι πολλή αγάπη!... Ω, τα μάτια της λίμνης! (Τρυφερά.) Αλλά τι μπορώ να κάνω, παιδί μου; Τι; Τι;

ΑΥΛΑΙΑ

ΠΡΑΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

Υαίβο. Ήμερο για κρίκετ. Δεξιά στο βάθος φαίνεται το σπίτι με μια μεγάλη βεράντα. Αριστερά η λίμνη με το φλογερό ήλιο που αντανακλάται στο νερό. Πρασιές, λουλούδια. Μεσημέρι. Ζέστη.

Η μαντάμ Αρκάντινα, ο Ντοπν και η Μάσσα κάθονται σ' ένα παγκάκι κάτω από τον ίσκιο μιας γέφυρας φλαμουριάς προς τη μεριά του γηπέδου. Ο Ντοπν κρατά στα γόνατά του ένα βιβλίο ανοιχτό.

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ, στη Μάσσα: Έλα, ας σκευαστούμε... (Σηκώνονται.) Στάσου δίπλα μου. Είσαι είκοσι δύο χρονών κι εγώ είμαι

δύο φορές πιο μεγάλη από σένα. Εισαγμένη Σεργκέγεβιτς, ποια από τις δυο μας φαίνεται νεότερη;

ΝΤΟΠΝ: Εσείς βέβαια.

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Ορίστε! Και γιατί; Γιατί εγώ δουλεύω, αισθάνομαι, πάντα είμαι σε κίνηση... Εσύ όμως κάθεται πάντα στο ίδιο μέρος, δε ζεις... Κι έχω πάντα την αρχή να μη σκοτίζομαι ποτέ για το μέλλον. Ποτέ δε σκέφτομαι τα γηρατειά ή το θάνατο. Ό,τι είναι, γραμμένο να γίνει, θα γίνει.

ΜΑΣΣΑ: Εγώ νιώθω σαν να 'χω γεννηθεί πριν από πολλά πολλά χρόνια. Μου φαίνεται σαν να σέρνω τη ζωή μου σ' ένα δρόμο χωρίς τελεισμό. Πολλές φορές δεν έχω το κουράγιο να ζήσω άλλο. (Κάθεται.) Βέβαια, ολ' αυτά είναι κουρασμάρες. Πρέπει να τα ξετινάξω από πάνω μου ολ' αυτά.

ΝΤΟΠΝ, σιγοτραγουδεί: «Μιλήστε της λουλούδια μου εσείς...»

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Έπειτα εγώ είμαι ακριβής σαν εγγλέζα. Εγώ, αγαπητή μου, είμαι πάντα στην τρέλα, καθώς λένε. Είμαι πάντα καλοντυμένη, χρενίζω τα μαλλιά μου comme il faut. Να επιτρέψω στον εαυτό μου να βγει από το στίρι, μα ας είναι κι ως εδώ στον κήπο, μονάχα με τη ρόμπα μου ή αχτένιστη! Θεός φυλάξει... Να γιατί κρατιέμαι τόσο καλά, γιατί ποτέ δεν ήμουν ακατάστατη, δεν παραμελούσα τον εαυτό μου σαν μερικές... (Περπατάει γύρω με τα χέρια στη μέση της.) Για δέστε με — σαν πέρδικα! Και πόσο κοριτσιού δεκαπέντε χρόνων μπορώ να παίζω!

ΝΤΟΠΝ: Δουπόν, εγώ συνεχίζω... (Παίρνει το βιβλίο.) Σταθήκαμε στο αιταρέμπορο και τους ποντικούς...

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Και στους ποντικούς... Διαβάστε... (Κάθεται.) 'Η καλύτερα δώστε μου να διαβάσω εγώ. Είναι η σειρά μου. (Παίρνει το βιβλίο και ψάχνει.) Και τους ποντικούς... Ποντικούς... Εδώ είναι... (Διαβάζει.) «Και βέβαια, για τους ανθρώπους της καλής κοινωνίας, το να παραχαϊδεύουν τους μυθιστοριογράφους και να τους κολακεύουν, είναι τόσο επικίνδυνο, όσο είναι για ένα αιταρέμπορο να τρέφει ποντικούς στις αιταροθήκες του. Παρ' όλα αυτά τους αγαπάνε. Κι έτσι, όταν μια γυναίκα ξεχωρίσει ένα συγγραφέα και θέλει να τον κάνει δικό της, προσπαθεί να τον πολιορκήσει με κοιμηλιμέντα, γλυκόλογα και κολακείες...» Χμ, αυτά μπορεί να τα κάνουν οι Γάλλοι. Εδώ, σ' εμάς, τέτοια πράγματα δε γίνονται, δεν έχουμε ορισμένους κανόνες και πρωτόκολλα... Στον τόπο μας, πριν ακόμα μια γυναίκα βάλει στο νου της να κατακτήσει ένα συγγραφέα είναι, τις πιο πολλές φορές, ερωτευμένη μαζί του μέχρι τρέλας! Και για να μην πούμε και μαχαριά, ο Τριγκόριν κι εγώ... (Μπαίνουν: ο Σόριν ακολουτώντας στο μπαστούνι του και μαζί του η Νίνα. Ο Μεντβενένκο έρχεται πίσω τους σηκώνοντας μια κυλιστή πολυθρόνα.)

ΣΟΡΙΝ, με γλυκό τρόπο, σαν σε παιδί: Εί, ... Είμαστε πολύ ευχαριστημένοι, έτσι δεν είναι; Σήμερα είμαστε χαρούμενοι τέλος πάντων! Ο πατέρας και η μητέρα μας φύγανε για το Ίβερ και είμαστε ελεύθεροι για τρεις ολόκληρες μέρες!

ΝΙΝΑ, κάθεται δίπλα στη μαντάμ Αρκάντινα και την αγκαλιάζει: Είμαι τόσο ευτυχισμένη! Τώρα πια θα 'μαι δική σας!

ΣΟΡΙΝ: Είναι ομορφότερη σήμερα!

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Ναι, και πολύ ωραία ντυμένη! Και με τι γούστο!...

Είναι ένα καλό κορίτσι. (Φιλεί τη Νίνα.) Μα δεν πρέπει να σε πολυταϊνέουμε γιατί θα σε ματιάσουμε. Πού είναι ο Μπαρίς Αλεξέβιτς;

ΝΙΝΑ: Είναι στη λίμνη και ψαρεύει.

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Μα να μη βαριέται αυτός ο άνθρωπος! (Ετοιμάζεται να διαβάσει.)

ΝΙΝΑ: Τι είναι αυτό;

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Στο νερό, του Μωπασάν, αγαπητή μου. (Διαβάζει από μέσα της μερικές γραμμές.) Δουπόν, το παρακάτω δεν είναι ενδιαφέρον, ούτε αληθινό... (Κλείνει το βιβλίο.) Δεν μπορώ να ησυχάσω. Δε μου λέτε, τι συμβαίνει με το γιο μου; Γιατί είναι τόσο κακόκεφος και στριμμένος; Περνάει ολόκληρες μέρες στη λίμνη κι εγώ δεν τον βλέπω σχεδόν καθόλου.

ΜΑΣΣΑ: Κάτι βαρβαίνει την καρδιά μου. (Στη Νίνα, δειλά.) Σας παρακαλώ, απαγγείλτε μας κάτι από το έργο του.

ΝΙΝΑ, κουνάει τους ώμους της: Θέλετε; Εγώ δεν έχω καμιά διάθεση.

ΜΑΣΣΑ, κρατώντας τη χαρά της: 'Όταν απαγγέλνει ο ίδιος κάτι, τα μάτια του λάμπουνε και το πρόσωπό του χλωμαδιάζει. Έχει μια γλυκιά πονεμένη φωνή και τρόπους ενός ποιητή. (Ο Σόριν ροχαλίζει.)

ΝΤΟΠΝ: Καληνύχτα σας!

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Πετούσσαι!

ΣΟΡΙΝ: Εί,...

(Φεύγει γρήγορα.)

ΤΡΙΤΙΚΟΠΙΝ: *Γράφει στο σημειωματάριό του: Ρουφά ταμπάκο... Πίνει βότκα... Φορεί πάντοτε μαύρα... Ο δάσκαλος είναι ερωτευμένος μαζί της.*

NINA: Καλημέρα σας, Μιχαήλ Αλεξέγεβιτς.

ΤΡΙΤΙΚΟΠΙΝ: Καλημέρα σας. Τα πράγματα περιπλέχτηκαν χωρίς να το περιμένουμε και μου φαίνεται πως σήμερα φεύγουμε. Είναι αμφίβολο αν θα ξαναϊδωθούμε. Αυτούμαι πολύ. Σπάνια μου τυχαίνει να συναντώ κορίτσια νέα και χαριτωμένα. Έχω ξεχάσει πώς αισθάνεται κανείς στα δακρυχτώ-δεκαενιά του χρόνια. Δεν μπορώ να το φανταστώ, και γι' αυτό οι νέες κοπέλες που βάζω στα διηγήματα και στα μυθιστορήματά μου είναι συνήθως ψεύτικες. Θα 'θελα πολύ να βρεθώ στη θέση σας, έστω και για μια ώρα, για να γνωρίσω το πώς σκεφτόσαστε και γενικά τι σόι πράγμα είσαστε.

NINA: Μα κι εγώ θα 'θελα να βρεθώ στη θέση σας.

ΤΡΙΤΙΚΟΠΙΝ: Και γιατί;

NINA: Για να γνωρίσω πώς αισθάνεται ένας μεγάλος, ένας διάσημος συγγραφέας. Πώς αισθάνεται μια διασημότητα. Πώς αισθάνεστε την αξία σας!

ΤΡΙΤΙΚΟΠΙΝ: Πώς;... Μα, νομίζω... Τιποτα... Δεν το σκέφτηκα ποτέ αυτό... ('Υστερ' από λίγη σκέψη.) Ένα από τα δύο: 'Η εσείς μεγαλοποιείτε τη φήμη μου ή εγώ δεν την αισθάνομαι.

NINA: Καλά, κι όταν γράφουν για σας οι εφημερίδες;

ΤΡΙΤΙΚΟΠΙΝ: Όταν μ' εγκωμιάζουν είμαι ευχαριστημένος. Όταν με βρίσκουν, επί δυο μέρες δεν έχω καθόλου κέφι.

NINA: Τι θαυμάσιος κόσμος! Αν ξέρατε πόσο σας ζήλουν! Πόσα διαφορετικές είναι οι μοίρες των ανθρώπων! Άλλοι σέβουν με κόπο την ανιαρή, τη σκοτεινή τους ύπαρξη, είναι όλοι ίδιοι ο ένας με τον άλλον, είναι όλοι δυστυχημένοι. Ενώ άλλοι — όπως εσείς, παραδείγματος χάριν, ένας μέσα στους χίλιους — έχετε μια

ενδιαφέρουσα ζωή, γεμάτη λάμψη και σημασία, έστω ευτυχισμένος...

ΤΡΙΤΙΚΟΠΙΝ: Εγώ; (Κονιάει τους ώμους του.) Χι... Μιλάτε για φήμη και ευτυχία, για λάμπρη και ενδιαφέρουσα ζωή, αλλά για μένα, όλες αυτές οι θαυμάσιες λέξεις, συγχωρέστε τα λεγόμενά μου, είναι σαν μια μαρμελάδα που ποτέ δεν τρώγω. Είστε πολύ νέα και πολύ αγαθή.

NINA: Η ζωή σας είναι μεγαλόπρεπη!

(Ομορφαίνει πολύ.)

ΤΡΙΤΙΚΟΠΙΝ: Τι το ιδιαίτερο βλέπετε σ' αυτό; (Κοιτάζει το ρολόι του.) Πρέπει να πιάω τώρα αμέσως και να γράψω. Συγγνώμη, δεν μπορώ να μείνω περισσότερο... (Τελά.) Με πατήσατε, όπως λένε, στο πιο ευαίσθητο σημείο μου και, ορίστε, αρχίζω κιάλια να συγχύζομαι και ληγάρω να θυμάμαι. Ας είναι... Ελάτε να μιλήσουμε... Ας μιλήσουμε για τη λαμπρή, για την ενδιαφέρουσα ζωή μου... Λοιπόν, από πού θα 'ρχόμαστε; ('Υστερ' από λίγη σκέψη.) Υπάρχουν κάποιες σκέψεις επίμονες που τριγυρίζουν το μυαλό του ανθρώπου μέρα και νύχτα, παραδείγματος χάριν το φεγγάρι. Έχω κι εγώ το δικό μου φεγγάρι. Μέρα και νύχτα με κυριεύει μια επίμονη σκέψη: Πρέπει να γράψω, πρέπει να γράψω πρέπει... Μόλις έχω τελειώσει ένα μυθιστόρημα, δεν ξέρω γιατί, πρέπει ν' αρχίσω αμέσως να γράφω ένα άλλο. 'Υστερα ένα τρίτο, κι ύστερα ένα τέταρτο. Γράφω αδιάκοπα, χωρίς ανάσα! Τι λαμπρό και ωραίο βρίσκεται εδώ! Σας ρωτώ! Ω, είναι μια ζωή ελaineή! Και τώρα, που βρίσκομαι δω, μαζί σας, είμαι ανήσυχος. Ούτε στιγμή δε φεύγει από το νου μου πως το ατέλειωτο μυθιστόρημά μου με περιμένει. Τυχαίνει να δω ένα σύννεφο που μοιάζει σαν ένα μεγάλο πιάνο. Σκέφτομαι αμέσως πως κάπου στο μυθιστόρημά μου πρέπει να βάλω ότι ένα σύννεφο που αρμένιζε στον ουρανό έμοιαζε σαν ένα μεγάλο πιάνο. Μυρίζει γλυκυτό... Να μην μανевευτεί στην περιγραφή καλοκαιρινής βραδιάς. Πιάνω τον εαυτό μου, πιάνω εσάς, σε κάθε λέξη, σε κάθε φράση και

βιάζομαι να γράψω αυτές τις λέξεις και τις φράσεις μέσα στο φηλολογικό μου θησαυροφυλάκιο — μπορεί να μου χρειαστούν. Όταν τελειώνω μια δουλειά, τρέχω στο θέατρο ή στο ψάρεμα, μήπως μπορέσω να ξεκουραστώ, μήπως μπορέσω να ξεχάσω, μια δε βαριέσαι! Κάποιο νέο θέμα θα στρεφονομίζει στο κεφάλι μου σαν μια βαριά σιδερένια μπαλά και θα με σέρνει πάλι στο γραφείο και θα πρέπει να βιαστώ να γράψω... να γράψω... Κι αυτό γίνεται πάντα, πάντα! Ο εαυτός μου ο ίδιος δε μ' αφήνει σε ησυχία. Και νιώθω πως φθέρω τη ζωή μου και πως για να προσφέρω λ'γο μέλι σε κάποιον μέσα στο σύμπαν σκορπίζω τη γύρη των καλύτερών μου λουλουδιών, ξεριζώνοντάς τα και τσαλαπατώντάς τις ρίζες τους. Δε νομίζετε πως είμαι τρελός; Μήπως οι φίλοι μου και οι γνωστοί μου με μεταχειρίζονται σαν να ήμουν στα συγκαλά μου; «Τι γράφετε; Τι θα μας δώσετε;» Η ίδια ερώτηση ξανά και ξανά, και μου φαίνεται πως των φίλων μου το ενδιαφέρον, οι έπαινοί τους, οι ενθουσιασμοί τους, είναι όλα μια απάτη. Πάνε να με ξεγελάσουν, όπως θα ξεγελούσαν έναν άρρωστο. Και χάρη σε φοβούμαι πως θα με ζυγώσουνε ύπουλα από πίσω, θα μ' αρπάξουνε και θα με ρίξουνε σε κανένα φρενοκομείο, σαν τον Ποπρίστον του Γκόγκολ. Μα και στα χρόνια εκείνα, τα καλύτερα της νιότης μου, όταν άρχιζα να γράφω, ήταν για μένα σωστό μαρτύριο. Ένας νέος συγγραφέας, ιδιαίτερα ό-ταν δεν έχει τύχη, φαντάζει δειλός, αδέξιος, άχρηστος, τα νεύρα του είναι τεντωμένα και κουρασμένα... Περιλανιέται στους φηλολογικούς κύκλους, μ' αυτούς που έχουν σχέση με τη φιλο-λογία και την τέχνη, άγνωστος, απαρατήρητος. Φοβάται ν' αν-τιπρίσει κανέναν με θάρρος στα μάτια, όπως ένας παθιασμένος παίκτης που δεν έχει λεφτά. Δεν έβλεπα τον αναγνώστη μου, αλλά, δεν ξέρα γιατί, πάντα τον φανταζόμουνα εχθρικό, δύστι-στο... Φοβόμουνα το κοινό μ'ε τρόμαζε. Κι όταν ανέβηκε το πρώτο μου έργο, μου φαινότανε πως όλοι οι μελαγχολικοί το παρα-κολούθουσαν με εχθρότητα, και όλοι οι ξανθοί ήταν ψυχροί κι α-

διάφοροι Ω, τι φοβερό που ήταν αυτό! Τι μαρτύριο!

NINA: Συγνώμη, και η έμπνευση, ο τρόπος της δημιουργίας, δε σας δίνουν στιγμές θείας ευτυχίας;

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Ναί... Χαίρομαι την ώρα που γράφω. Και μ' α-πέσει να διαβάζω τα τυπογραφικά δοκίμια. Αλλά... μόλις τυπω-θεί, μόλις γίνει βιβλίο, δεν μπορώ να το υποφέρω. Βλέπω πως δεν ήταν αυτό που ήθελα, πως ήταν λάθος, πως δεν έπρεπε κα-θόλου να 'χει γραφτεί. Κι οργίζομαι, κι αρρωσταίνω μ' αυτά που έγραψα... (Γέλα.) Και το κοινό διαβάζει και λέει: «Ναι, είναι καλογραμμένο... αλλά καλύτερο από του Τολστόι...» ή «Είναι ωραίο πράγμα... αλλά οι Πατέρες και Παδιά του Τουρχιέ-νεφ, είναι πολύ καλύτερο». Και ως την ημέρα του θανάτου μου αυτό θα λέει: «Καλογραμμένο... ωραίο πράγμα...» και τίποτ' άλλο. Κι όταν πεθάνω, οι φίλοι μου, περνώντας από τον τάφο μου, θα λένε: «Εδώ κείται ο Τριγκόπιν. Ήσαν ένας καλός συγγραφέας, αλλά καλύτερος από τον Τουρχιένεφ».

NINA: Με συγχωρείτε, αλλά δεν μπορώ να σας καταλάβω. Α-πλούστατα σας εχάλασε η επιτυχία.

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Ποια επιτυχία; Εγώ ποτέ δεν ήμουν ευχαριστημέ-νος απ' τον εαυτό μου. Και τη δουλειά μου δεν την αγαπώ. Το χειρότερο απ' όλα είναι ότι βρίσκομαι συχνά σε μια τέτοια παραξάνη, που δεν καταλαβαίνω τι γράφω. Αγαπώ αυτό το νερό, τα δέντρα, τον ουρανό. Νιώθω τη φύση να ξυπνά μέσα μου το πάθος, μια ακατάσχετη επιθυμία να γράψω. Αλλά δεν είμαι μόνο τοπιογράφος, είμαι και ποιήτης. Αγαπώ την πατριδα μου, το λαό, νιώθω πως αν είμαι συγγραφέας, έχω καθήκον να γράψω για τους ανθρώπους, για τα βάσανά τους, για το μέλλον τους, να μιλήσω για την επιστήμη, για τα δικαιώματά του ανθρώπου, και τα λοιπά και τα λοιπά... Γράφω για όλα. Βιάζομαι, τρέχω, απ' όλες τις μεριές με κυνηγούν, θυμάνουν, κι εγώ παραδέχομαι από δω κι από κει σαν μια αλεπού περικυκλωμένη από λαγώνια. Βλέπω τη ζωή και την επιστήμη να προχωρούν, να φεύγουν

ολοένα από κοντά μου, κι εγώ μένω πίσω, σαν ένας μουζίκος που έχασε το τρένο. Και τέλος πάντων, μου φαίνεται πως μόνο τούτα μπορώ να περιγράψω. Κατά τα άλλα είμαι ένας υποκριτής ως το μεδούλι!

NINA: Παραδουλέψατε και δε σας μένει πια καιρός και διάθεση να εκτιμήσετε την αξία σας. Μπορεί εσείς να μην είστε ευχαριστημένος με τον εαυτό σας, για τους άλλους όμως είσαστε μεγάλος και θαυμαστός! Αν ήμουν εγώ συγγραφέας, σαν κι εσάς, θ' αφέρινα όλη μου τη ζωή στους συναγρωπούς μου. Θα 'ξερα όμως ότι η μεγαλύτερη ευτυχία γι' αυτούς θα ήταν ν' ανυψωθούν ως το ύψος μου, να προσδεθούν και να σηκώσουν το άρμα μου!

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Το άρμα μου; Τι λέτε; Τι ειπώ; Κανένας Άγγε-
μένων; (Κι οι δύο χαμογελάν.)

NINA: Για μια τέτοια ευτυχία — να γινώσκουν συγγραφέας ή ηθο-
ποιός — εγώ θα 'μουν έτοιμη να υποφέρω τη στέρηση, την απο-
γοήτευση, την αντιπάθεια των συγγενών μου και των φίλων μου,
θα μπορούσα να ζήσω σε μια σοφίτα και να τρώω μονάχα ξερό
ψωμί, θα υποφέρω δυσχεστετημένη με τον εαυτό μου, αναγνωρί-
ζοντας τα ελαττώματά μου, αλλά για ανταλλάγμα θα ζητούσα
τη δόξα!... Αληθινή, τραντεχτή δόξα!... (Σκεπάζει το πρόσωπό
της με τα χέρια της.) Ζαλίζομαι... Φοβού!

ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ, από το στίρι: Μπαρίς Αλεξέγε-
βιτς!

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Με φωνάζουν. 'Ισως για να ετοιμάσω τα πράγμα-
τά μου. Κι όμως, δε θέλω να φύγω. (Κοιτάει γύρω στη λίμνη.)
Κοιτάξτε, τι έξοχο θέμα! Τι ομορφιά!

NINA: Βλέπετε το στίρι με τον χήπο, στην άλλη μεριά της λίμνης;
ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Να.

NINA: Είναι το στίρι της μακαρίτισσας της μητέρας μου. Εκεί
γεννήθηκα. 'Όλη μου τη ζωή την πέρασα πλάι σ' αυτή τη λίμνη
και κάθε της νησάκι το γνωρίζω.

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Τι καλό, τι όμορφα που είστε εδώ!... (Βλέπει το
γλάρο.) Τι είν' αυτό;

NINA: Γλάρος. Ο Κωνσταντίν Γαβριλοβίτς τον εσώτωσε.

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Α, τι όμορφο πουλί!... Αλήθεια δε μου κάνει καρδιά
να φύγω. Πρέπει να πείσετε την Ειρήνα Νικολάγεβνα να μείνει.
(Γράφει στο σημειωματάριό του.)

NINA: Τι γράφετε;

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Α, έτσι... Κάτι σημειώνω... Μου 'ρθε στο νου ένα
θέμα. (Κρύβει το σημειωματάριο.) 'Ενα θέμα για ένα μικρό
διήγημα: Στις όχθες μιας λίμνης ζούσε από μικρή μια νέα
κοπέλα, σαν κι εσάς. Αγατά τη λίμνη σαν το γλάρο. Είναι τόσο
ελεύθερη κι ευτυχισμένη σαν το γλάρο. Αλλά ένας άνθρωπος πέ-
ρασε κατά τύχη, την είδε και μην έχοντας τίποτ' άλλο να κάνει,
την κατέσπεψε, όπως αυτόν εδώ το γλάρο. (Πιάστη.)

(Η Αρκάντινα βγαίνει στο παράθυρο.)

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Μπαρίς Αλεξέγεβιτς, πού είσαι;

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Αμέσως... (Προχωρεί κοιτάζοντας πίσω τη Νίνα.
Στην Αρκάντινα.) Τι συμβαίνει;

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Θα μείνουμε.

(Ο Τριγκόπιν μπαίνει στο στίρι.)

NINA, προχωρεί στο προσκήνιο. 'Υστερ' από λίγο λεπτό στοχα-
σμός: Είναι όμορφο!...

ΠΡΑΞΗ ΤΡΙΤΗ

Τραπεζαρία στο σπίτι του Σόφιν. Πόρτες δεξιά κι αριστερά. Ένας μπουφέ. Ντουλαράκι με γυαρικά. Ένα τραπέζι στη μέση της κήμαρας. Κάτι βελήτσες και καταμμένες δείχνουν προετοιμασία για ταξίδη. Ο Τριγκόφιν προσημαρτίζει. Η Μάσσα στέκει κοντά στο τραπέζι.

ΜΑΣΣΑ: Όλα αυτά σας τα λέω γιατί είστε συγγενέας. Μπορεί να σας χρειαστούν. Σας λέω την αλήθεια: αν είχε πληγωθεί σοβαρά, δε θα μπορούσα να ζήσω ούτε στιγμή. Αλλά παρ' όλα αυτά, έχω κουράγιο, είμαι γενναία. Είπα και το αποφάσισα: Θα ξεριζώσω απ' την καρδιά μου αυτό τον έρωτα. Θα τον ξεριζώσω!

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Και με ποιον τρόπο;

ΜΑΣΣΑ: Παντρεύομαι το Μεντβεντένχο.

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Ποιον — το δάσκαλο;

ΜΑΣΣΑ: Να.

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Δεν καταλαβαίνω. Και για ποιον λόγο;

ΜΑΣΣΑ: Ν' αγαπώ, χωρίς ελπίδα, να σπαταλάς χρόνια ολόκληρα περιμένοντας για κάτι... Όταν όμως παντρευτώ, κότε άλλο παρό τον έρωτα θα συλλογίζομαι. Οι νέες φροντίδες θα πνίξουν τα παλιά αισθήματα. Κι έπειτα, όπως και να 'ναι, το ξέρετε, θα 'ναι μια αλλαγή... Θα πούμε ακόμα ένα;

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Μα πολύ δεν πεί;

ΜΑΣΣΑ: Ω, μα τι λέτε!... (Γεμίζει δύο ποτηράκια.) Μη με κοιτάτε έτσι. Οι γυναίκες πίνουνε συχνότερα απ' ό,τι νομίζετε. Άλλες πίνουνε φανερά — όπως εγώ — κι οι περισσότερες κρυφά. Μάστορα... Και πάντοτε βότκα ή κονιάκ... (Τσουγκρίζει.) Σ' ό,τι ποθείρει Είστε καλόκαρδος άνθρωπος. Αυτάμα που θα σας αποχωριστώ. (Πίνουν.)

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Μα κι εγώ δε θέλω να φύγω.

ΜΑΣΣΑ: Γιατί δεν την παρακαλάτε να μείνει;

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Όχι, τώρα πια δε θα μείνει. Ο γιος της φέρεται πολύ άρρετα. Πρώτα αποπειράθηκε ν' αυτοκτονήσει και τώρα λέει πως θα με καλέσει σε μονομαχία. Μα τέλος πάντων, γιατί; Εξάπτεται, θυμώνει, κηρύττει νέους τρόπους έκφρασης... Μα, μήπως δεν υπέρχει θέση για όλους, και για τους παλιούς και για τους νέους; Προς τι λοιπόν ολ' αυτά;

ΜΑΣΣΑ: Δεν καταλαβαίνετε. Ζήλια είναι στη μέση. Αλλά' αυτά δεν είναι δική μου δουλειά. (Πάσση.)

(Ο Γάροζ περνά από δεξιά στ' αριστερά της σκηνής με μια βαλίτσα. Μπαίνει η Νίνα και στέκει κοντά στο παράθυρο.)

ΜΑΣΣΑ: Ο δάσκαλός μου δεν είναι πολύ ξυπνός, αλλά είναι καλός άνθρωπος και φτωχός και μ' αγαπάει πολύ. Τον λυτάμα.

Αυτάμα και τη γριά μητέρα του... Λοιπόν, επιτρέψτε μου να σας ευχαριστώ πολύ για το φιλικό σας ενδιαφέρον. Να μου στέλνετε τα βιβλία σας. Μην ξεχνάτε να μου γράφετε και αμέσως, αλλά να μη γράφετε: «Στη Μάρια, μ' εκτίμηση», αλλά να μου γράφετε απλά: «Στην πεντάχρονη Μάρια που δεν ξέρει γιατί ζει». Χαίρεται... (Φεύγει.)

ΝΙΝΑ, ανλώνει το χέρι της στον Τριγκόφιν με σφιγμένη γροθιά: Μονά ή ζυγά;

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Ζυγά.

ΝΙΝΑ, με αναστεναιμό: Χάσεται Μόνο ένα περβόλι είχα στο χέρι.

‘Εβγαλα στο νου μου: Να γίνω ηθοποιός ή να μη γίνω. Θα ‘θελα κάποιον να με συμβουλέψει.

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Σ’ αυτό συμβουλές δε χωράνε. (Παύση.)

NINA: Χωρίς όμαστε και... ποιος ξέρει αν θα ξαναδωθούμε. Σας παρακαλώ να δεχτείτε αυτό το μενταγιόν για ενθύμιο. Το ‘δωσα και χάραξαν από τη μια μεριά το μονόγραμμά σας, και... στην άλλη, εδώ, τον τίτλο του βιβλίου σας: *Μέρες και νύχτες*.

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Τι ωραίο που είναι!.. (Φιλεί το μενταγιόν.) Υπέροχο δώρο!...

NINA: Να με θυμάσαστε καμιά φορά.

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Ναι, θα σας θυμάμαι. Θα σας θυμάμαι, όπως σας είδα εκείνη την ηλιόλουστη μέρα — θυμάστε; — πριν μια βδομάδα, που φορούσατε ένα ανοιχτό φόρεμα... Μιλούσαμε και κοντά σας, πάνω στο παγκάκι, ήταν ένας άσπερος γάρος.

NINA, σολογισμένη: Ναι, ο γάρος... (Παύση.) Δεν μπορούμε πια να μιλήσουμε, κάποιος έρχεται... Πριν φύγετε, σας παρακαλώ, θέλω για δυο λεπτά να σας μιλήσω... (Φεύγει αριστερά.)

(Την ίδια στιγμή η Αρκάντινα, ο Σόριν με φάρτο και παράσημο και ο Γιάκωβ κουβαλώντας βαλίτσες, μπαίνουν από δεξιά.)

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Κάτσε στο στίτι γέρο. Με τους πνευματικούς σου, μπορείς εσύ να περιτλανέσαι; (Στον Τριγκόπιν.) Ποιος ήτανε που βγήκε τώρα; Η Νίνα;

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Ναι.

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Pardon, σας διακόψαμε. (Κάθεται.) Νομίζω πως δεν, έλεγαν τίποτα. Κουράστηκα πολύ.

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ, διαβάζει στο μενταγιόν: «Μέρες και Νύχτες», σελίς 121, στίχοι 11 και 12.

ΓΙΑΚΩΒ, καθαρίζοντας το τραπέζι: Να αμπαλάρω και τα ψαρο-κάλαμα, κύριε;

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Ναι! Θα μου ξαναχρειαστούν. Τα βιβλία δώσ’ τα όπου θέλεις.

ΓΙΑΚΩΒ: Μάλιστα, κύριε.

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ, μόνος του: Σελίς 121, στίχοι 11 και 12. Τι γράφω άραγε σ’ αυτές τις γραμμές; (Στην Αρκάντινα.) Βρίσκονται δυο στο στίτι δικά μου βιβλία;

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Ναι, στο γραφείο του αδελφού μου, στη γωνιά της βιβλιοθήκης.

ΤΡΙΤΚΟΠΙΝ: Σελίς 121... (Φεύγει.)

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Αλήθεια Πετρούσσα, θα ‘κανες καλύτερα να μείνεις στο στίτι.

ΣΟΡΙΝ: Εσείς φύγετε. Χωρίς εσάς το στίτι θα με βαρύνει.

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Και μήπως στην πόλη είναι καλύτερα;

ΣΟΡΙΝ: Τίποτα το σπουδαίο, αλλά όπως και να ‘ναι... (Γελά.) Θα δω την κατάθεση του θεμελίου λίθου του Αγροτικού Μεγάρου και διάφορα άλλα πράγματα. Θέλω να ξεκουνηθώ κανά δυο ώρες απ’ αυτή τη νεκρωμένη ζωή. Παραμυούλιασα εδώ, σαν κανένα ταμπάδαο τσιμπούκι. Παρήγγειλα τ’ άλογα να ‘ναι έτοιμα στη μία, κι έτσι θα φύγουμε όλοι μαζί.

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ, ύστερ’ από παύση: Ένα, μέινε εδώ. Μη στενοχωριέσαι. Να φυλάγεις. Πρόσεχε το γιο μου. Να τον περιποιηθείς. Να του δίνεις καλές συμβουλές. (Παύση.) Ορίστε, φύγω και δεν κατάφερα ακόμη να μάθω γιατί ο Κωνσταντίν θέλησε ν’ αυτοκτονήσει. Θαρρώ πως η πρώτη αφορμή είναι η ζήλια. Ιν’ αυτό, όσο γρηγορότερα πάρω από δω τον Τριγκόπιν — τόσο το καλύτερο.

ΣΟΡΙΝ: Τι να σου πω... Ήτανε κι άλλες αφορμές... Εύκολο να το καταλάβεις. Είναι νέος άνθρωπος, έξυπνος, και κάθεται στο χωριό, στην ερημιά, χωρίς χρήματα, χωρίς θέση και χωρίς μέλλον. Δεν έχει καμιά απασχόληση. Ντρίφτεται, φοβάται που δεν κάνει τίποτα... Εγώ τον αγαπώ πάρα πολύ, κι εκείνος είναι αφοσιωμένος σε μένα, αλλά όπως και να ‘ναι... Τέλος πάντων, του φαίνεται πως είναι περιττός εδώ στο στίτι, πως είναι περιττός... Ένας φτωχός συγγενής... Είναι ευνόητο... Ο εγωισμός του...

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Τι μπρελάς αυτό το παιδί! (Σκέφτεται.) Αν μπορούσε να διοριστεί σε καμιά δημόσια θέση...

ΣΟΠΙΝ, αρχίζει να σφυρίζει, έπειτα δειλά: Μου φαίνεται πως το καλύτερο θα ήταν, αν μπρεβούσες... να του δώσεις λίγα λεφτά... Πρωτ' απ' όλα έχει ανάγκη να ντυθεί, και τα λουριά... Κοιτάξέ τον, τρία χρόνια τώρα γυρίζει με το ίδιο παλιό σακάκι... και χωρίς παλτό... Αλλά και να διασπείρει λιγάκι το παιδί, δε θα του 'κανε κακό... Να πείσει λίγο στην Ευρώπη λόγω χάρη... Οα' αυτά τέλος πάντων δεν κοστίζουν και πολλά...

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Και όμως... Ε, όσο για ρούχα μπορώ κάτι να του οικονομίσω, αλλά για να πείσει στην Ευρώπη... 'Όχι, αυτή τη στιγμή δεν μπορώ μήτε για ρούχα να του δώσω... (Αποφασιστικά.) Δεν έχω χρήματα!

(Ο Σόπιν γελά.)

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: 'Όχι, είναι...

ΣΟΠΙΝ, σφυρίζει: Ορραία... Συγγνώμη, αγαπητή μου. Μη θυμώνεις. Σε πιστεύω... Είσαι μεγαλόψυχη, ευγενική γυναίκα...

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ, κλάει: Δεν έχω χρήματα...

ΣΟΠΙΝ: Αν εγώ είχα χρήματα, βεβαίως, θα του 'δυνα μερικά από τα δικά μου. Αλλά δεν έχω τίποτα. Μήτε καρδιά. (Γελά.) Ο επιστάτης μου παίρνει όλη τη σύνταξη και την ξοδεύει στη γεωργία, στην κτηνοτροφία, στη μελισσοκομία... Τα χρήματά μου όλα σπαταλιούνται, φεύγουνε. Οι μέλισσες ψοφούν, οι αγελάδες ψοφούν, άλογα όταν θέλω ποτέ μου δε μου δίνουν...

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Ναι, έχω χρήματα, αλλά βλέπεις είμαι ηθοποιός. Τα έξοδα μονάχα για τις τουαλέτες μου μ' έχουν εντελώς καταστρέψει!

ΣΟΠΙΝ: Είσαι καλή αγαπητή μου... Εγώ σ' εκτιμώ... Μάλιστα... Κάτι έχω πάλι... (Κλονίζεται.) Το κεφάλι μου γυρίζει... (Κρατιέται στο τραπεζί.) Δεν αισθάνομαι καλά, και τα λουριά... ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ, τρομαγμένη: Πετούσαι!... (Προσπαθεί να τον

στηρίξει.) Πετούσαι, ακριβέ μου!... (Φωνάζει.) Βοήθεια! Βοήθεια!

(Μπαίνουν ο Τρέπιεβ, με επίδεσμο δεμένο στο κεφάλι του, και ο Μεντβέντενκο.)

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Του 'ρθε μια ζάλη!...

ΣΟΠΙΝ: Δεν είναι τίποτα, δεν είναι τίποτα! (Χαμογιάει και πίνει νερό.) Πέρασε... πάει... και τα λουριά...

ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ, στη μητέρα του: Μην τρομάξεις, μητέρα, δεν είναι σοβαρό. Ο θεός τώρα τελευταία παθαίνει ταχτικά τέτοιες κρίσεις. (Στο θείο του.) Θείε, πρέπει να πιαγιάσεις.

ΣΟΠΙΝ: Ναι, ναι, λιγάκι... Αλλά θα πτώ στη χώρα παρ' όλα αυτά. Θα πιαγιάσω λιγάκι κι έπειτα θα ξεκινήσω... Είναι πολύ φουσκά... (Προχωρεί ακολουπώντας στο μπατονι του.)

ΜΕΝΤΒΕΝΤΕΝΚΟ, του δίνει το χέρι του: Υπάχει ένα αίνιγμα: Το πρώι με τα τέσσερα, το μεσημέρι με τα δύο και το βράδυ με τα τρία...

ΣΟΠΙΝ, γελά: Ακριβώς. Και τη νύχτα με τη ράχη. Ευχαριστώ, μπορώ να περπατήσω και μόνος μου...

ΜΕΝΤΒΕΝΤΕΝΚΟ: Ω, ελάτε τώρα, γιατί αυτές οι τσιμπονίες...

(Βγαίνει με τον Σόπιν.)

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Πώς με τρώμαξελ!

ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ: Δεν του χάνει καλό που ζει στο χωριό. Στενοχωριέται. Αν μπορούσες, μητέρα, να φανείς λιγάκι γενναϊόδωρη και να του δανείζες χίλια πεντακάσια ως δύο χιλιάδες ρούβλια, θα μπορούσε να ζήσει κανένα χρόνο στην πόλη.

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Δεν έχω χρήματα! Είμαι ηθοποιός, δεν είμαι τραπεζίτης. (Παύση.)

ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ: Μητέρα, δαλαξέ μου τον επίδεσμο. Τον φτιάχνεις τόσο καλά.

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ, παίρνει απ' το συρτάρι με τα φάρμακα μπαμπάκι, ιδώο κι ένα κουτί με επίδεσμους: Ο γιατρός άργησε.

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Ναι, είτε πως θα 'ναι δώ στις δέκα κι είναι τώρα μεσημέρι.

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Κάθισε. (Ξετυλίγει απ' το κεφάλι του τον επίδεσμο.) Σαν να φορείς σαράκι. Χτες, ένας περαστικός, ρωτούσε στο μαγειρείο ποια ειν' η εθνικότητά σου. Μια εσύ κοντεύεις να γιατρευτείς. 'Εχεις μονάχα ένα μικρό σημάδακι ακόμα. (Τον φιλεί στο κεφάλι.) 'Αμα θα φύγω, δε θα κάνεις πάλι κανένα μπαμ-μπουμ, έτσι;...

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: 'Οχι μητέρα. 'Ηταν μια στιγμή τρελής απελπισίας, που δεν μπορούσα να συγκρατήσω τον εαυτό μου. Αυτό δε θα ξαναγίνει. (Της φιλεί το χέρι.) 'Εχεις χυσιά χεράκια. Θυμώ-μαι, πριν από καιρό, όταν έπαιζες στο Κρατικό Θέατρο — ήμουν τότε μικρός — στην αυλή που καθόμασταν, έγινε καβγάς και μια πλύστρα τις έφαγε άσχημα. Το θυμάσαι; Τη σηκώσανε αναίσθητη... Εσύ τη φρόντιζες, της πήγαινες φάρμακα, κι έλουζες τα παιδιά της στη σάφη. Δεν το θυμάσαι;

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: 'Οχι. (Τυλίγει κι άλλον επίδεσμο.)

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Δυο μπαλαρίνες ζούσαν τότε στο ίδιο σπίτι που καθόμασταν κι εμείς. Ερχόντουσαν για να πιούνε καφέ...

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Αυτό το θυμάμαι.

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: 'Ηταν τόσο θεοφοβούμενες... (Παύση.) Τον τέλει-ταίο καιρό σ' αγαπώ τόσο τρυφερά, τόσο ειλικρινά, όπως όταν ήμουν μικρό παιδί! Τώρα δε μ' απόμεινε κανείς, παρά μονάχα εσύ. Αλλά γιατί, γιατί αφήνεις τον εαυτό σου στην επιρροή αυ-τού του ανθρώπου;

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Εσύ δεν τον καταλαβαίνεις Κωνσταντίν. Είναι μια προσωπικότητα, όλο ευγένεια!

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Κι όμως, όταν έμαθε πως θα τον καλέσω σε μονομα-χία, η ευγένεια δεν τον βοήθησε να χυψεί την δειλία του. Και τώρα φεύγει!... 'Ατιμή δραπέτευση!

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Τι κουταμάρες! Εγώ είμαι που του ζητώ να φύγει! ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: «Μια προσωπικότητα όλο ευγένεια!» Εδώ, εγώ κι

εσύ σχεδόν τσακωνόμαστε για χάρη του και την ίδια ώρα αυτός βέβαιεται κάπου στο σαλόνι ή στον κήπο και μας κοροϊδεύει. Φουσκώνει τα μυαλά της Νίνας προσπαθώντας να την πείσει καλά και σώνει πως είναι μεγαλοφυΐα!

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Σου κάνει ευχαρίστηση να με πικραίνεις. Εγώ εκτιμώ αυτό τον άνθρωπο και σε παρακαλώ να μη μιλάς έτσι γι' αυτόν μπροστά μου.

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Εγώ όμως δεν τον εκτιμώ. Εσύ θες να μου τον πα-ραστήσεις για μεγαλοφυΐα, αλλά με συγχωρείς, δεν μπορώ να λέω ψέματα: Τα βιβλία του με κάνουν κι αηδιάζω!

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Αυτό είναι ζήτημα! Γι' ανθρώπους που έχουνε φι-λοδοξίες χωρίς να 'χουνε ταλέντο, τίποτ' άλλο δεν τους απομέ-νει, παρά να κατακρίνουνε και ν' αρνούνται τα αληθινά ταλέντα! Γι' αυτούς είναι καλή παρηγοριά, μα την αλήθεια!

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ, ειρωνικά: Αληθινά ταλέντα! (Ορπιζόμενος.) 'Εχω πιότερο ταλέντο απ' όλους σας, αν ειν' έτσι!... (Τραβά τον επί-δεσμο απ' το κεφάλι του.) 'Όλοι εσείς οι παλιοί και ξεπερασμέ-νοι, έχετε αρπάζει τα πρωτεία στην τέχνη, και μόνο κείνα που κάνετε σεις θεωρείτε νόμιμα κι αληθινά! 'Όλα τ' άλλα τα συ-θαίβετε και τα καταπνέτε!... Δε σας αναγνωρίζω! Δεν ανα-γνωρίζω μήτε εσένα, μήτε αυτόν!

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Decadent!

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: 'Αντε, τράβα στ' αγαπημένο σου θέατρο και παίζε εκεί τα ελκεϊνά και βλακώδη έργα σου!

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Δεν έπαιξα ποτέ σε τέτοια έργα! Φεύγα! 'Ασε με ήσυχη! Δεν είσαι άξιος μήτε μια φτηνή παρωδία να γράψεις! Πηλαιοστέ! Χαραμποράη!

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Τσιγκουνά!

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Κουρελάδη!

(Ο Τρεπιαίεβ κάθεται και κλαίει σιγανά.)

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Τι ποτένιελ!... (Περπατάει πάνω-κάτω ταραγμένη.) Μην κλαίς!... Δεν κάνει να κλαίς!... (Κλαίει.) Δεν κάνει. (Τον

φιλει στο μέτωπο, στα μάγουλά, στο κεφάλι.) Συγχώρεσέ με, αιτατημένο μου παιδί... Συγχώρεσε τη μητέρα σου την αμαρτωλή, Συγχώρεσέ με την άμοιρη!...

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ, την αγκαλιάζει: Αν ήξερες!... Έχασα τα πάντα. Αυτή δε μ' αγαπά. Δεν μπορώ να γράψω... Κάθε μου ελπίδα πάει χαμένη...

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Μην απελπίζεσαι... Όλα θα διορθωθούν. Αυτός θα φύγει σήμερα κι αυτή θα σε ξεαγαπήσει. (Σκουπίζει τα δάκρυά της.) Έλα φτάνει... Αγαθήσαμε τώρα, δεν είν' έτσι; ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Ναι, μητέρα.

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ, τρυφερά: Να συμπρωλωθείς και μαζί του. Δε θα ζή- τήσεις μονομαχία, έτσι δεν είναι;

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Καλά. Μόνο, μητέρα, θα μου επιτρέψεις να μη συ- ναντηθώ μαζί του. Αυτό μου κάνει κακό — δεν μπορώ να το βαστάξω. (Μπαίνει ο Τριπκόπιν.) Νάτος... εγώ φεύγω... (Μα- λείει γρήγορα τους επιδέξιους και τα γιαιρικά και τα βάζει στο συρτάρι.) Ο γιαιρός θα μου δέσει τον επιδέξιο.

ΤΡΙΠΚΟΠΙΝ, ψάχνει στο βιβλίο: Σελίς 121, στίχοι 11 και 12... Εδώ είναι... (Διαβάζει.) «Αν ποτέ η ζωή μου μπορεί να σου χρειαστεί, έλα και παρ' την».

(Ο Τρέπιαεβ μαζεύει έναν επιδέξιο από το πάτωμα και βγαίνει.) ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ, κοιτάζει το ποίη της: Τα λόγια σε λίγο θα είναι έτοιμα.

ΤΡΙΠΚΟΠΙΝ, μόνος του: «Αν ποτέ η ζωή μου μπορεί να σου χρειαστεί, έλα και παρ' την».

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Εμπόζω και τα πράγματά σου να είν' έτοιμα.

ΤΡΙΠΚΟΠΙΝ, ανυπόμονα: Ναι, ναι... (Συλλογισμένος.) Γιατί, στην παράκληση μια αγχής ψυχής, να νιώθω τόσο θαλίη και η καρδιά μου να σβήγεται τόσο σταραχτικά... «Αν ποτέ η ζωή μου μπορεί να σου χρειαστεί, έλα και παρ' την» (Στην Αρκάντινα.) Ας μείνουμε μια μέρα ακόμα!...

(Η Αρκάντινα κουνάει το κεφάλι της αρνητικά.)

ΤΡΙΠΚΟΠΙΝ: Ας μείνουμε!...

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Αγαπητέ μου, εγώ ξέρω τι σε κρατεί εδώ. Αλλά συγχάρησε τον εαυτό σου. Είσαι λιγάκι μεθυσμένος... Συνέ- λει!...

ΤΡΙΠΚΟΠΙΝ: Κι εσύ να συνέλθεις. Γίνου φρόνιμη και λογική, σε παρακαλώ. Κόιταξέ τα οχ' αυτά, όπως θα 'χανε ένας αληθινός φίλος. (Της πιάνει το χέρι.) Εσύ μπορείς να κάνεις θυσίες. Γίνου φθλη μου. 'Αφγός με!...

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ, σε μεγάλη παραχή: Είσαι τόσο γοητευμένος! ΤΡΙΠΚΟΠΙΝ: Με τραβάει! Ίσως είναι αυτό ακριβώς που μου χρειάζεται!

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Η αγάπη μιας επαχθιστοπούλας; Ω, πόσο λίγο ξέρεις τον εαυτό σου!

ΤΡΙΠΚΟΠΙΝ: Κάποτε οι άνθρωποι κοιμούνται καθώς μιλούνε. Λοιπόν, κι εγώ, τώρα που μιλά μαζί σου, κοιμούμαι... Βλέπω αυτήν στον ύπνο μου... Είμαι παραδωμένος σε γλυκά, θεατέσια όνειρα... 'Αφγός με!...

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ, τρέμοντας: Όχι, όχι!... Είμαι κι εγώ μια γυναίκα όπως όλες, δεν μπορείς να μου μιλάς εμένα έτσι... Μη με βασανίζεις, Μπαρίς... Φοβάμαι!...

ΤΡΙΠΚΟΠΙΝ: Αν ήθελες, μπορούσες να μην είσαι μια γυναίκα όπως όλες!... Έρωτας νεανικός, ωραίος, ποιητικός, που να σ' ανεβάζει στον κόσμο των ονείρων!... Να το μόνο πράγμα στη ζωή, που σε κάνει ευτυχισμένοι! Εγώ τέτοιον έρωτα δεν εδοξί- μασα ακόμα. Σίτα νιάτα μου ποτέ δεν είχα καιρό. Πάντα βοδό- δερα στα γραφεία των εφημερίδων παλεύοντας με τη φτώχεια. Τώρα αυτός ο έρωτας ήρθε, είναι δω, μου γνέπει! Γιατί να τον απορρίψω;

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ, οργισμένα: Τ' πελάθεις!...

ΤΡΙΠΚΟΠΙΝ: Έτσι! 'Αφγός με!...

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Όλοι βαδίζατε σήμερα να με βασανίσετε... (Κάλει.)

ΤΡΙΠΙΚΟΠΙΝ, απλάει το κεφάλι του: Δε με καταλαβαίνει! Δε θέλει να με καταλάβει!...

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Είμαι, λοιπόν, τόσο γριά κι άσχημη, που να μιλάς έτσι χωρίς ντροπή μπροστά μου γι' άλλες γυναίκες; (Τον αρκαλιάζει και τον φιλεί.) Ω, μα όχι, εσύ έχασες τα λογικά σου! Καλέ μου, χρυσέ μου, αγαπημένε μου!... Εσύ 'σαι η τελευταία σερίδα της ζωής μου. (Τον ατίζει μπροστά του.) Η χαρά μου, το χαμόκρι μου, η ευτυχία μου!... (Αγκαλιάζει τα γόνατά του.) Αν εσύ μ' αφήσεις, έστω και μια ώρα, εγώ δε θα ζήσω, θα τρελαθώ, ακριβέ μου, μοναδικέ μου, αφέντη μου!...

ΤΡΙΠΙΚΟΠΙΝ: Σήκω... Μπορεί να 'ρθει κανείς... (Τη βοηθά να σηκωθεί.)

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Ας έρθουν! Εγώ δεν ντρέπομαι την αγάπη μου για σένα! (Φιλεί τα χέρια του.) Θησαυρέ μου!... Θεότρελε, θέλεις να χάσεις τρέλες, αλλά εγώ δεν το θέλω, δε θα σ' αφήσω! (Τελεί.) Είσαι δικός μου... δικός μου!... Κι αυτό το μέτωπο είναι δικό μου, και αυτά τα μάτια είναι δικά μου, κι αυτά τα όμορφα μεταξένια μαλλιά κι αυτά είναι δικά μου!... Είσαι ολόκληρος δικός μου... Είσαι τόσο μεγάλος, τόσο έξυπνος. Ο καλύτερος απ' όλους τους σύγχρονους συγγραφείς, η μοναδική ελπίδα της Ρωσίας! Έχεις τόσο ειλικρίνεια, τόσο απλότητα, δροσεράδα, αληθινό χιούμορ!... Με μια σου γραμμή μπορείς να παραστήσεις ακριβώς τα χαρακτηριστικά ενός προσώπου, ενός τοπίου!... Οι άνθρωποι σου είναι ζωντανοί! Εσένα κανείς δεν μπορεί να σε διαβάσει χωρίς να ενθουσιαστεί! Θαρρείς πως σε λιβανίζω, πως σε κολακεύω;... Μα κοίταξέ με λοιπόν στα μάτια... κοίταξέ με!... Μοιάζω για ψεύτρα; Το βλέπεις, είμαι η μόνη που ξέρει την αξία σου, είμαι η μόνη που σου λέω την αλήθεια, μονακριβέ μου, θαναταστέ μου αγαπημένε!... Θα 'ρθείς;... Ναι;... Δε θα μ' αφήσεις;...

ΤΡΙΠΙΚΟΠΙΝ: Δεν έχω θέληση... Δεν είχα ποτέ δικιά μου θέληση... Μαλθακός, αδύνατος, πάντα πειθήνιος — πώς μπορεί μια

γυναίκα ν' αγαπά τέτοιον άντρα; Πάρε με, τράβα με, αλλά μη μ' αφήσεις να κουνησω από κοντά σου ούτε βήμα...

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ, μοιολογεί: Τώρα είναι δικός μου! (Σε μιλακό τόνου, σαν να μην έγινε τίποτα.) Εξάλου, αν σ' αφήσει μπορείς να μείνεις. Εγώ θα φύγω μόνη μου κι εσύ μπορείς να 'ρθείς, αργότερα, σε καμιά βδομάδα. Κι έπειτα γιατί να βιαστείς;

ΤΡΙΠΙΚΟΠΙΝ: Όχι, μπορούμε πολύ ωραία να φύγουμε μαζί!

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Όπως σ' αρέσει... Ας φύγουμε μαζί!... (Παύση.) (Ο Τριπικόπιν κάνει μια σημείωση.)

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Τι γράφεις;

ΤΡΙΠΙΚΟΠΙΝ: Άκουσα το πρώι μια ωραία φράση: «Το δάσος της παθέννας». Μπορεί να μου χρειαστεί!... (Γεντώνεται.) Λοιπόν, φεύγουμε... Πάλι οι σιδηρόδρομοι, οι σταθμοί, οι μπουφές, τα μεζεδάκια, οι συζητήσεις...

ΣΑΜΠΑΕΒ, μπαίνει: Λαμβάνω την τιμήν να σας αναγγείλω μετά λήξης μου, ότι τα άλογα ειν' έτοιμα. Αξιοσέβαστη κυρία, είναι ώρα να ξεκινήσετε για το σταθμό. Το τρένο περνάει στις δύο και πέντε. Και σας παρακαλώ, Ειρήνα Νικολάεβνα, μην ξεχάσετε να ρωτήσετε πού βρίσκεται τώρα ο ηθοποιός Σουστράντεφ; Ζει ακόμη; Είναι καλά; Κάποτε τα κοπανούσαμε μαζί!... Στο Μηστειθέν Ταχυδρομείον έπαιξε ασύγκριτα... Θυμάμαι και τον τραγικό Ισμαήλωφ — επίσης μια αξιοσημείωτη προσωπικότητα — που έπαιξε μαζί του στο Ελίζαβέτγκραντ... Μη βιάζεστε, αξιοσέβαστη κυρία, έχουμε ακόμη πέντε λεπτά καιρό. Μια φορά λοιπόν, σ' ένα μελόδραμα, έπαιζαν τους συνωμότες και την ώρα που ξαφνικά τους τσακώνουν επ' αυτοφόρω, ο Ισμαήλωφ αντί να πει: «Πέσαμε στην παγίδα!...» είπε: «Πέσαμε στην παγίδα!...» (Τελεί.) Αχούς εκεί — στην παγίδα!...

(Την ώρα που μιλάει, ο Γιάκοβ ετοιμάζει τις βαλίτσες. Η υπηρετρια φέρνει στην Αρκάντινα το καπέλο της, το μαντί της, την ομπρέλα της και τα γάντια της. Όλοι βοηθούν την Αρκάντινα να ντυθεί. Στην αριστερή πόρτα προβάλλει διαταχτικά το κεφάλι του

ΙΠΡΑΞΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Μια σάλα στο σπίτι του Σόρν που είναι διασκευασμένη σε γραφείο του Κωνσταντίν Τρένιεβ. Δεξιά κι αριστερά πόρτες που οδηγούν στα εσωτερικά δωμάτια. Στη μέση, στο βάθος, μια τζαμιάριστα που βγάζει στη βεράντα. Εκτός από τη συνηθισμένη επίπλωση σαλονιού, υπάρχει στη γωνιά δεξιά ένα γραφείο, κοντά στην πόρτα αριστερά ένας σοφάς, μια βιβλιοθήκη και βιβλία σκόρπια στα περβάζια των παραθύρων και στις καρέκλες. Βράδυ. Μια λάμπα με αιπιάζοι είναι αναμμένη. Μισόφωτο. Ακούεται ο ήχος από το θρόνισμα των δέντρων και το σφύρηγμα του ανέμου στην καπνοδόχο. Ένας νυχτοφύλακας χτυπάει την ποκάνα του*. Μπαίνουν ο Μεντβεντένκο και η Μάσσα.

ΜΑΣΣΑ, φωνάζει: Κωνσταντίν Γαβρίλντς! Κωνσταντίν Γαβρίλντς!... (Κοιτάζει τη γηρύτρα.) Δεν είναι κανείς... Ο γέρος κάθε λίγο και λιγάκι ρωτάει: Πού είναι ο Κώστας; Πού είναι ο Κώστας; Χωρίς αυτόν δεν μπορεί να ζήσει ούτε στιγμή.

MENTBENTENKO: Φοβάται τη μοναξιά. (Αφουγκράζεται.) Τι φοβερός καιρός! Είναι η δεύτερη μέρα και δεν ησυχάζει.

ΜΑΣΣΑ, ανεβάζει το φως της λάμπας: Η λάμψη είναι φουρτουνασμένη. Κάτι χυμάτα φοβερά!...

MENTBENTENKO: Τι σκοτεινά που είναι στον κήπο! Θα 'πρε-

* Σ.τ.Μ. 'Αλλάστε οι νυχτοφύλακες των υποστατικών χρησιμοποιούσαν τη ποκάνα για να φοβίζουν τους χλέστες.

πε να τους πούμε να χαλάσουν εκείνη τη σκηνή. Σ'έχει 'εκεί τόσο γυμνή και άσχημη, σαν σκελετός κι η αυλαία χτυπιέται στον αέρα. Χτες βράδυ περνούσα από κει κοντά και μου φάνηκε πως κάποιος εκεί μέσα έλαιγε.

ΜΑΣΣΑ: Κουταμάρες... (Πιάση.)

MENTBENTENKO: Πάμε σπίτι, Μάσσα!

ΜΑΣΣΑ: Εγώ θα μείνω. Θα κοιμηθώ εδώ!

MENTBENTENKO: Πάμε, Μάσσα! Το μωρό μας θα 'χει πεινάσει.

ΜΑΣΣΑ: Δε χάλασε ο κόσμος. Η Μαρτίονα θα το τάξει. (Πιάση.)

MENTBENTENKO: Είναι κρίμα το καημένο. Τρεις νύχτες τώρα είναι χωρίς τη μαμά του.

ΜΑΣΣΑ: Είσαι βαρετός, το κατάνταβες; Έναν καιρό φιλοσοφούσες τουλάχιστον λιγάκι μα τώρα, όλο το σπίτι — το μωρό — το μωρό και το σπίτι — τίποτ' άλλο δεν ακούει κανείς από σένα.

MENTBENTENKO: Έλα, πάμε, Μάσσα...

ΜΑΣΣΑ: Πήγανε μονάχος σου!

MENTBENTENKO: Ο πατέρας σου δε θα μου δώσει λόγια...

ΜΑΣΣΑ: Θα σου δώσει. Ζήττα του και θα σου δώσει.

MENTBENTENKO: Καλά, θα του ζητήσω. Λοιπόν, εσύ θα 'ρθεις αύριο;

ΜΑΣΣΑ, πονάει ταμπάκο: Ε, καλά, αύριο. Μ' εσχάτισες!...

(Μπαίνουν ο Τρένιεβ και η Παλίνα Αντρέγεβνα. Ο Τρένιεβ κοιβάει ένα μαξιλάρι κι ένα πάπλωμα. κι η Παλίνα κλινωσκατάσματος. Τα βάζουν πάνω στο σοφά, έπειτα ο Τρένιεβ πηγαίνει στο γραφείο του και κάθεται.)

ΜΑΣΣΑ: Για ποιον είναι αυτά μητέρα;

ΠΑΛΙΝΑ: Ο Πιότρ Νικολάγεβιτς μας παρακάλεσε να του στρώσουμε να παγιάσει εδώ, στην κάμαρα του Κώστας.

ΜΑΣΣΑ: 'Αργός, μητέρα... Θα του στρώσω εγώ... (Στρώνει το σοφά.)

τα. 'Όποτε θέλει μπορεί να βγαίνει στον κήπο και εκεί να σέφεται.

(Ο νυχτοφύλακας χτυπάει τη ποκάνα.)

ΣΟΠΙΝ: Πού είναι η αδελφή μου;

ΝΤΟΠΝ: Πήγε στο σταθμό να υποδεχθεί τον Τριγκόφιν. Σε λίγο θα γυρίσει.

ΣΟΠΙΝ: Αφού κρίνατε σκόνη να της παραγγείλετε να 'ρθει, σημαίνει πως είμαι βαριά άρρωστος. ('Υστερ' από λίγη σιωπή.) Παράξενο κι αυτό. Είμαι βαριά άρρωστος κι όμως δε μου δίνουν κανένα γιατρικό!

ΝΤΟΠΝ: Τι θα θέλατε να σας δώσω; Στραγόνες βαλεριάνα; Σόδα; Κινόα;

ΣΟΠΙΝ: Αχ, πάλι αρχίζει η φιλοσοφία! Τι βάσανο κι αυτό! (Στρίφοντας το κεφάλι του προς το σοφά.) Το κρεβάτι αυτό είναι για μένα;

ΠΑΛΙΝΑ: Ναι, για σας Πιότρ Νικολάγεβιτς.

ΣΟΠΙΝ: Σας ευχαριστώ.

ΝΤΟΠΝ, σπιντοραγουδίζοντας: «Φέρνει στα ουράνια το φεγγάρι χλωμόν.

ΣΟΠΙΝ: Θέλω να δώσω του Κώστα μια υπόθεση για ένα διήγημα. Πρέπει να ονομαστεί έτσι: «Ο άνθρωπος που ήθελε» — L'homme qui a voulu. Κάποτε στα νιάτα μου ήθελα να γίνω συγγραφέας,

και δεν έγινα. 'Ηθελα να μιλώ ωραία, και μιλούσα αηδιαστικά. (Παραίλει τον εαυτό του.) Και αυτό... και τέτοιο... και πορτό... και τα λοιπά...

Και να ξαναλέω τα ίδια και τα ίδια, να μπερδεύομαι και κρύος ιδρώτας να με περιχύνει... 'Ηθελα να παντρευτώ — και δεν παντρεύτηκα. 'Ηθελα να ζω πάντα στην πόλη και, ορίστε, θα τελειώσω τη ζωή μου στο χωριό... και τα λοιπά...

ΝΤΟΠΝ: 'Ηθελες να γίνεις Σύμβουλος της Επιχειρείας και έγινες.

ΣΟΠΙΝ, γελάει: Μια αυτό δεν το ήθελα — ήρθε μονάχο του.

ΝΤΟΠΝ: Να εκφράξεις δυσαρέσκεια για τη ζωή σου, σε ηλικία ε-

ξήντα δύο χρονών, πρέπει να το ομολογήσεις — δεν είναι καθόλου γενησιόψυχο!

ΣΟΠΙΝ: Τι επίμονος άνθρωπος! Μα κατάλαβέ το επιτέλους, θέλω να ζήσω!

ΝΤΟΠΝ: Μα αυτό είναι επιπολαϊότητα. Σύμφωνα με τους νόμους της φύσης κάθε ζωή πρέπει να 'χει κι ένα τέλος.

ΣΟΠΙΝ: Μιλάς σαν άνθρωπος χορτασμένος. Εχόρτασες τη ζωή και γι' αυτό αδιαφορείς, δε σε νοιάζει τίποτα. 'Όμως κι εσύ ακόμα φοβάσαι το θάνατο.

ΝΤΟΠΝ: Ο φόβος του θανάτου είναι χτηνώδης φόβος. Ο άνθρωπος πρέπει να τον καταπνίγει. Ο μόνος λογικός φόβος του θανάτου, είναι εκείνων που πιστεύουν στην αιώνια ζωή και τρέμουν για τις αμαρτίες τους. Εσύ όμως, κατά πρώτο λόγο, δεν πιστεύεις και κατά δεύτερο — ποιος είναι οι αμαρτίες σου; Γιατί ανησυχείς; Ήτητές, το δικαστικό κλάδο είχασι πέντε χρόνια — αυτό ήσαν δύο.

ΣΟΠΙΝ, γελάει: Είχασι οχτώ χρόνια...

(Ο Τρέπιλιεβ έρχεται μέσα και κάθεται σ' ένα σκαμνί στα πόδια του Σόπιν. Η Μάσα δεν ξεκολλάει το βλέμμα της από πάνω του.)

ΝΤΟΠΝ: Εμπροδίζουμε τόν Κωνσταντίν Γαβρίλοβιτς από τη δουλειά του!...

2 ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ: Α μπα, όχι, δεν περπάτα. (Παύση.)

MENTBENTENKO: Επιτρέψτε μου να σας ρωτήσω, γιατί, ποια πόλης σας άρεσε περισσότερο στην Ευρώπη;

ΝΤΟΠΝ: Η Γένοβα.

ΤΡΕΠΙΛΙΕΒ: Και γιατί η Γένοβα;

ΝΤΟΠΝ: Εκεί πέρα, το παήθος μέσα στους δρόμους είναι κάτι το καταπληκτικό. 'Όταν βγαίνεις από το ξενοδοχείο σου το βράδυ, δόλι οι δρόμοι είναι πλημμυρισμένοι από κόσμο. Κινείσαι κι εσύ ανάμεσα στο παήθος, πέρα-δώθε, χωρίς κανέναν σκοπό... Ζεις μαζί τους, σμίγεις μ' αυτούς ψυχικά και αρχίζεις να πιστεύεις πως, πραγματικά, μπορεί να υπάγχει μια παγκόσμια ψυχή —

τέτοια σαν κι αυτή που έπαιξε η Νίνα Ζαρέτσκινα στο έργο σας. Αλήθεια, που βρίσκεται τώρα η Ζαρέτσκινα; Πώς είναι; Είναι καλά;

ΤΡΕΙΛΙΑΙΕΒ: Φαίνεται πως είναι πολύ καλά.

ΝΤΟΡΝ: Μου είπανε πως τελευταία κάνει μια κάπως παράξενη ζωή. Τι συμβαίνει;

ΤΡΕΙΛΙΑΙΕΒ: Είναι μια μεγάλη ιστορία, γιατί!

ΝΤΟΡΝ: Ωραία, πότε την με λίγα λόγια. (Παύση.)

ΤΡΕΙΛΙΑΙΕΒ: Έφυγε από το σπίτι της κι έγινε ερωμένη του Τριγκόβιν. Τα ξέρετε αυτά;

ΝΤΟΡΝ: Τα ξέρω.

ΤΡΕΙΛΙΑΙΕΒ: Έκανε ένα παιδί. Το παιδί πέθανε. Ο Τριγκόβιν τη βαρέθηκε και, όπως έπρεπε να το περμένουμε, ξαναγύρισε στους παλιούς του δεσμούς. Αν και πραγματικά αυτός ποτέ δεν είχε διακόψει, παρά με τον αδύνατο χαρακτήρα του, κατάφερε να τα συνταραδίσει κι εδώ κι εκεί. Τώρα, απ' ό,τι μπορώ να κρίνω, κι απ' ό,τι ξέρω, της Νίνας η προσωπική ζωή ήταν μια τέλεια αποτυχία.

ΝΤΟΡΝ: Και το θέατρο;

ΤΡΕΙΛΙΑΙΕΒ: Θάρρώ πως αυτό στάθηκε ακόμα χειρότερο γι' αυτήν. Έκανε το ντεμπούτο της σε κάποιο εξοχικό θέατρο, κοντά στη Μόσχα. Έπειτα γύριζε στις επαρχίες. Την παρακολούθησα τότε κάμποσο διάστημα. Όπου κι αν πήγαινε την ακολουθούσα. Της έδιναν πάντα μεγάλους ρόλους, αλλά έπαιζε βάρβαρα, ακατάσθητα, με πολλά ξεφωνητά και απότομες χειρонуμιές. Ήταν στιγμές που έβγαζε μια φωνή πετυχημένη ή πέθαινε πετυχημένα — αλλά ήταν μόνο στιγμές.

ΝΤΟΡΝ: Θα πει, λοιπόν, πως έχει στωδότερο κάποιον ταλέντο.

ΤΡΕΙΛΙΑΙΕΒ: Ήταν δύσκολο να το καταλάβει κανείς. Φαίνεται πως έχει. Εγώ την έβλεπα, αλλά εκείνη απέφευγε να με δει. Κι οι υπάλληλοι δε μου επέτρεπαν να τη δω στο ξενοδοχείο της. Ένωθα την ψυχική της κατάσταση και δεν επέμενα να την

ανατρώσω. (Παύση.) Τι άλλο να σας πω; Έπειτα πια, σαν γύρισα στο σπίτι, έλαβα απ' αυτήν μερικά γράμματα. Ήταν γράμματα θερμά, έξυπνα, ενδιαφέροντα. Δεν παραινούσαν, μα εγώ ένωθα πως ήταν πολύ δυστυχισμένη. Κάθε της γραμμή προδίκε άνθρωπα, παρακουρασμένα νεύρα. Και η φαντασία της ήταν λιγάκι παραγμένη... Υπέγραφε: ο Γλάφος. Στη Νεράιδα του Πόσκιν ο μυλωνάς λέει πως είναι κόρακας. Έτσι κι αυτή στα γράμματά της έγραφε ολόένα πως είναι γλάφος. Τώρα ειν' εδώ.

ΝΤΟΡΝ: Εδώ; Τι θέλετε να πείτε;

ΤΡΕΙΛΙΑΙΕΒ: Στην πόλη, σ' ένα πανδοχείο. Είναι τώρα κάπου πέντε μέρες που μένει εκεί. Πήγα να τη δω... και η Μάρια Ηλνίτσκα, πήγε κι αυτή, μα δεν ήθελε να δεχτεί κανέναν. Ο Σιμεών Σιμενόβιτς λέει πως την είδε χτες το απόγευμα στον κάμτο, δυο βέρια μακριά από δω.

ΜΕΝΤΒΕΝΤΕΝΚΟ: Ναι, την είδα. Πήγαινε προς την πόλη. Υπολάβηκα μπροστά της και τη πρώτη γιατί δεν έρχεται να μας δει. Μου είπε πως θα 'ρθει.

ΤΡΕΙΛΙΑΙΕΒ: Δε θα 'ρθει. (Παύση.) Ο πατέρας της κι η μητριά της δε θέλουνε μήτε να την ξέρουνε. Βάλανε παντού φύλακες, έτσι που να μην μπορεί μήτε στο χτήμα τους να πλησιάσει. (Ξεμαρκώνει με το γιατρό προς το γραφείο.) Τι εύκολο πράγμα είναι, γιατί, να κάνει κανείς το φιλόσοφο στο χαρτί. Και πόσο δύσκολο είναι στην πραγματικότητα.

ΣΟΡΙΝ: Ήταν ένα χαριτωμένο κορίτσι.

ΝΤΟΡΝ: Πώς είναι;

ΣΟΡΙΝ: Ήταν λέω ένα χαριτωμένο κορίτσι. Ο Σύμβουλος της Επιχειρείας Σόριν ήτανε για κάμποσο καιρό ερωτευμένος μαζί της.

ΝΤΟΡΝ: Χμ... Γερο-σαλιάρη!...

(Ακούγεται το γέλιο του Σιμνίεβ.)

ΠΑΙΝΑ: Θάρρώ πως οι δικοί μας έφτασαν από το σταθμό... ΤΡΕΙΛΙΑΙΕΒ: Ναι, άκουσα τη μητέρα μου.

πωση δεν πηγαίνει κανείς μπροστά! Ειρήνα Νικολάγεβνα, χαίρεστε που ο γιος σας είναι συγγραφέας!

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Φανταστείτε, δε διάβασα ακόμα τίποτα δικό του. Ποτέ δεν έχω καιρό.

ΜΑΣΣΑ: Είκοσι έξι!

(Ο Τρένιεβ μπαίνει ήσυχα και κάθεται στο γραφείο του.)
ΣΑΜΠΑΕΒ, στον Τριγκόριν: Εέρετε, Μπαρίς Αλεξέγεβιτς, έχουμε κάτι εδώ, που είναι δικό σας.

ΤΡΙΤΚΟΡΙΝ: Τι πράγμα;

ΣΑΜΠΑΕΒ: Ο Κωνσταντίν Γαβρίλοβιτς είχε σκοτώσει κάποτε ένα γάδρο και μου αναθέσατε τότε να τον δώσω για να σας τον βαλσαμώσουν.

ΤΡΙΤΚΟΡΙΝ: Δε θυμάμαι... (Συλλογιέται.) Δε θυμάμαι!...

ΜΑΣΣΑ: Εξήντα έξι! Ένα!

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ, ανοίγει το παράθυρο κι αψωνγκράζεται: Τι σκοτάδι!... Δεν ξέρω γιατί είμαι τόσο ανήσυχος!...

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Κώστια, κλείσε το παράθυρο, κάνει πεύμα.

(Ο Τρένιεβ κλείνει το παράθυρο.)

ΜΑΣΣΑ: Ογδόντα οχτώ!

ΤΡΙΤΚΟΡΙΝ: Τόμπολα, κύριοι Κέρδισα.

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ, χαρούμενη: Μπράβο! Μπράβο!

ΣΑΜΠΑΕΒ: Μπράβο!

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Αυτός ο άνθρωπος παντού και πάντοτε κερδίζει. (Σηκώνεται.) Και τώρα πάμε να τοιμήσουμε κάτι. Ο μεγάλος μας συγγραφέας δεν έφαγε τίποτα σήμερα. Μετά το δείπνο θα παίζουμε πάλι. (Στο γιο της.) Κώστια, άφησε τα χειρόγρατά σου κι έλα να φάμε.

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Δε θέλω, μητέρα, δεν πεινώ.

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Όπως θέλεις, (Ξυπνά τον Σόρν.) Πετρούσσα, έλα να φάμε. (Παίρνει απ' το χέρι τον Σαμάράβ.) Θα σου μιλήσω για την υποδοχή μου στο Χάρκοβο.

(Η Παλίνα Αντρέγεβνα σβήνει τα κεριά του τραπεζιού. Έπειτα

μαζί με τον Ντορν κυλούν έξω την πολυθρόνα. Όλοι βγαίνουν από την πόρτα απιστερά. Στην σκηνή απομένει μονάχα ο Τρένιεβ καθισμένος στο γραφείο του.)

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ, ετοιμάζεται να γράψει. Πίνει μια ματιά στα χειρόγρατά του: Τόσα πολλά είπα για τους νέους τρόπους έκφρασης στην τέχνη. Τώρα νιώθω πως κι εγώ αρχίζω σιγά σιγά να πέρνω στη ρουτίνα. (Διαβάζει.) «Η ταμτέλα, χρεμασμένη στον τόλχο, διαλαδούσε... Το χλωμό πρόσωπο μέσα στο φόντο των μαύρων μαλλιών... Διαλαδούσε, φόντο... Σαχλά... (Τα σβήνει.) Θα 'ρχισω από και που ο ήρωας ξυπνάει με το θόρυβο της βροχής, όλα τα άλλα σβήσιμω. Η περιγραφή της φεγγαρόλουστης βραδιάς είναι μεγάλη κι εξεζητημένη. Ο Τριγκόριν έπλασε μια δική του μέθοδο, και τώρα δουλεύει μ' ευκολία... Εκείνος θα 'γραφε: «Ο σπασμένος λαιμός μιας μπουκαλάς που λάμπει στο βυθό της στέρνας και ο τροχός του μύλου, που ρίχνει μια μαύρη ομίχλη — είναι η φεγγαρόλουστη βραδιά. Κι εγώ γράφω: «Το τρεμουλιαστό φως και το ήρεμο λαμπύρισμα των άστρων κι οι απόμακροι ήχοι πιάνου, που αργοσβήνουν στη γλυκιά ευωδιά του αιδέμα... Είναι μαρτύριοι (Παύση.) Ολοένα αρχίζω να πιστεύω πως δεν υπάρχει ζήτημα νέων τρόπων ή παλιών, αλλά πως ο άνθρωπος απλούστατα γράφει. Γράφει, χωρίς να σκέφτεται τους τρόπους και τους κανόνες. Γράφει γιατί αυτό ξεπηδά λεύτερα μέσα από την ψυχή του. (Κάποιος χτυπά στο παράθυρο που είναι κοντά στο γραφείο.) Ποιος να 'ναι;... (Κοιτάζει έξω από το παράθυρο.) Δε φαίνεται κανείς... (Ανοίγει την τζαμόπορτα και κοιτάζει στον κήπο.) Κάποιος κατέβηκε τη σκάλα. (Φωνάζει.) Ποιος ειν' εκεί; (Βγαίνει έξω. Ακούγονται γρήγορα βήματα στη βεράντα. Σε μισό λεπτό επιστρέφει μαζί με τη Νίνα Ζαρέτσοναγια.) Νίνα! Νίνα! (Η Νίνα γέρνει το κεφάλι της στο στήθος του και κλαίει βουβά.) ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ, συγκινημένος: Νίνα! Νίνα! Είσαι συ;... Εσύ;... Σαν να το περίμενα, όλη τη μέρα η καρδιά μου πονούσε κι ήταν ανήσυχη. (Της βγάζει το καπέλο και την κάτω.) Ω, καλή μου,

αγαπημένη μου, ήρθες επιτέλους! Ας μην χλαίμε όμως, ας μην χλαίμε!...

NINA: Κάποιος εν' εδώ!

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Όχι, κανείς.

NINA: Κλείδωσε τις πόρτες, μπορεί να 'ρθει κανείς.

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Κανείς δε θα 'ρθει.

NINA: Ξέρω, η Ειρήνα Νικολάγεβνα είναι δω. Κλείδωσε τις πόρτες.

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ, κλείδώνει την πόρτα δεξιά, έπειτα πάλι στην αριστερή: Αυτή δεν έχει κλειδαριά. Θα βάλω μια καρέκλα. (Βάζει πίσω από την πόρτα μια πολυθρόνα.) Μη φοβάσαι, κανείς δε θα 'ρθει.

NINA, κοιτάζοντας τον προσεκτικά στο πρόσωπο: Στάσου να σε κοιτάξω. (Κοιτάζει την πόρτα.) Είναι ζεστά εδώ, είναι καλά... Εδώ ήταν τότε σαλόνι. Είμαι πολύ αδαχμένη;

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Ναί... Είμαι πιο αδύνατη και τα μάτια σου με γάλασαν. Νίνα, μου φαίνεται τόσο παρόξενο που σε βλέπω...

Γιατί δεν ήθελες να με δεχτείς; Γιατί δεν ήρθες όλη αυτό τον καιρό; Ξέρω πως βρίσκεσαι δω σχεδόν μια βδομάδα... Εγώ ερχόμουν κάμποσες φορές την ημέρα για να σε δω. Στεκόμουν κάτω από το παράθυρό σου σαν ζητιάνος.

NINA: Θαρούσα πως με μισούσες. Κάθε νύχτα σε βλέπω στ' όνειρό μου, πως με κοιτάξεις και δε μ' αναγνωρίζεις. Ω, αν ήξερε! Από την ημέρα που έφτασα, πηγαίνω έρχομαι εδώ τριγύρω... κοντά στη λίμνη. Πέρασα πολλές φορές αξω από το σπίτι σου, μα δεν αποφάσιζα να μπω. Ας καθίσουμε. (Κάθονται.) Ας κάτσουμε και να μιλήσουμε, να μιλήσουμε! Ωραία είναι δω, ζεστά, αναπαυτικά... Ακούς τον αέρα;... Ίπάχει μια φράση του Τουργένιεφ που λέει: «Χαρά στον άνθρωπο που σε τέτοιες νύχτες έχει μια στέγη, ένα σπίτι να καθίσει, μια ζεστή γωνιά να ζεσταθεί!... Εγώ είμαι γάλακ!... Όχι, άλλο ήθελα να πω... (Ίσως το μέτρον της.) Τι ήθελα να πω; Ναί... Ο Τουργένιεφ... «Και ο θεός να βοηθάει όλους τους δότες τους και περπατώνω»

μενους... Δεν είναι τίποτα... (Κλαίει.)

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Νίνα, πάλι χλαίς;... Νίνα!

NINA: Δεν πειράζει, αυτό μ' ανακουφίζει... Είχα δυο χρόνια να χλαίω. Χτες, αργά το βράδυ, πήγα στον κήπο για να δω αν υπάρχει ακόμα το θέατρό μας. Και είδα πως ακόμα υπάρχει.

Ήταν η πρώτη φορά, ύστερ' αυτό δυο χρόνια, που έλαβα κι αλάρωσε το βάρος της καρδιάς μου. Βλέπεις, δεν χλαίω πια...

(Τον πιάνει από το χέρι.) Έτσι λοιπόν, εσύ έγινες συγγραφέας...

Εσύ έγινες συγγραφέας κι εγώ θηοποιός. Πέσαμε κι οι δυο μας στη ρουφήχτρα. Ζούσα χαρούμενα, σαν το παιδί. Ξυπνούσα το πρωί με τραγούδια, αγαπούσα εσένα κι ονειρευόμουν τη δόξα, και τώρα; Νωρίς νωρίς αύριο το πρωί πρέπει να σηκωθώ και να ταξιδεύω ως το Γιέλνιτς τρίτη θέση... με τους χωριάτες. Και στο Γιέλνιτς οι μορφωμένοι έμποροι θα μου γίνουνται φόρτωμα με τα σελιά τους κομπλιμέντα. Τι βαριά που είν' η ζωή!

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Και γιατί στο Γιέλνιτς;

NINA: Είμαι αγκαζαρισμένη εκεί για όλο το χειμώνα. Είναι ώρα να φεύω.

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Νίνα, σε καταριόμουν, σε μισούσα, έσκιζα τις φωτογραφίες σου και τα γράμματά σου, αλλά κάθε στιγμή ένιωθα πως η ψυχή μου ήταν για πάντα ενωμένη με τη δική σου. Δεν έχω τη δύναμη να πάω να σ' αγαπώ, Νίνα. Αφού σε έχασα κι άρχισαν να δημοσιεύονται τα έργα μου, η ζωή μου γίγνε

ανυπόφορη... Υποφέρω!... Τα νιάτα μου σαν να σβήσανε μονομιάς και μου φαίνεται πως έχω ζήσει ενενήντα χρόνια. Σε φωνάζω, φιλώ το χέμμα που πάτησαν τα πόδια σου, όπου κι αν κοιτάζω βλέπω το πρόσωπό σου, βλέπω το γλυκό σου χαμόγελο,

το χαμόγελο που φώτισε τις καλύτερες μέρες της ζωής μου... NINA, σε μεγάλη ταραχή: Μα γιατί μου μιλάει έτσι, γιατί μου μιλάει έτσι;

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Είμαι έρημος στον κόσμο, χωρίς καμιά σπογγή. Είμαι τόσο παγωμένος, σαν να ζω σε κανένα υπόγειο και κάθε τι

που γράφω είναι χυλό, σκληρό και σκουτενό. Μείνε δω, Νίνα, σε παρακαλώ, ή αλλιώς δώσε με να 'ρθω μαζί σου!

(Η Νίνα βάζει γρήγορα το καπέλο και την κότσα της.)

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Νίνα, γιατί αυτό; Για τ' όνομα του Θεού, Νίνα; (Την κολλάει που ντυνεται. Παύση.)

ΝΙΝΑ: Το αμάξι περιμένει στην αυλόπορτα. Μη με συνοδέψεις. Θα πάω μόνη μου... Δωσ' μου λίγο νερό...

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ, της δίνει νερό: Πού θα πας τώρα;

ΝΙΝΑ: Στην πόλη. (Παύση.) Η Ειρήνη Νικολάγεβνα είναι δω;

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Ναι... Ο θεός χειροτέρεψε την Πέμπτη και της τη λειοφόρησε να 'ρθει.

ΝΙΝΑ: Γιατί λες πως φάεις το χόμα που πατώ; Εγώ θέλω σότωμα. (Γέρνει πάνω στο τραπέζι.) Είμαι τόσο κουρασμένη! Αν μπορούσα να ξεκουραστώ... Αν μπορούσα να ησυχάσω!... (Σηκώνει το κεφάλι της.) Είμαι γάρος... 'Όχι, άλλο ήθελα να πω... Είμαι ηθοποιός... Ω, μάλιστα! (Ακούει τη μαντίλα Αρκάντινα και τον Τριγκόρν που γελούν. Αφουγκράζεται μια στιγμή, ύστερα τρέχει στην πόρτα αριστερά και κρυφακούει από την κλειδαρότρυπα.) Είναι κι αυτός εδώ!... (Τυρνώντας πίσω στον Τρέπιαιεβ.) Καλά... Ας είναι... Δεν πειράζει. Δεν πιστεύω στο θέατρο, πάντα γελούσε με τα όνειρά μου, ώσπου σιγά σιγά έπαυα κι εγώ να πιστεύω, έχασα το θάρος μου... 'Ερεϊτα, οι αμφιβολίες για την αργάτη του, η ζήλια, ο φόβος κι η αγωνία για το παιδί μου... 'Εγινα ποταπή, ασημαντή, έπαλξα κουτό... Δεν ήξερα τι να κάνω τα χέρια μου, δεν ήξερα να σταθώ στη σκηνή, δεν μπορούσα να κανονίσω τη φωνή μου. Εσύ δεν μπορείς να φανταστείς τι νιώθει εκείνος που ξέρει πως παίζει ελβεινά. Είμαι ένας γάρος. 'Όχι, δεν ειν' αυτό... Θυμάσαι που σκότωσες κάποτε ένα γάρο; 'Ενας άνθρωπος πέφασε κατά τύχη, τον είδε, και μην έχοντας τίποτα άλλο να κάνει τον κατόστρεψε... 'Ενα θέμα για μικρό διήγημα... 'Όχι, δεν ειν' αυτό... μόνον που... (Τρίβει το μέτωπό της.) Τι έλεγα;... Α, για τη σκηνή. Ναι, τώρα

πια δεν ειμ' έτσι. Τώρα είμαι μια πραγματική ηθοποιός, παίζω με πάθος, μ' ενθουσιασμό, μεθώ πάνω στη σκηνή, νιώθω πως είμαι ωραία... Και τώρα, αφού το βρίσκωμαι δω, περπατώ τριγύρω και σκέφτομαι, σκέφτομαι, και νιώθω πως η ψυχή μου γίνεται κάθε μέρα και πιο δυνατή! Τώρα το ξέρω, το καταλαβαίνω, Κώστια, πως στη δουλειά μας — στο παζλ ή στο γράψιμο — κείνο που αξίζει δεν είναι η φήμη, δεν είναι η δόξα, μήτε εκείνα που ονειρευόμασταν, αλλά το να μάθεις πώς να κάνεις υπομονή... Να μάθεις να σκάνεις το σταυρό σου και να 'χεις πίστη. Εγώ τώρα πιστεύω, κι αυτό με κάνει να πονώ λιγότερο. Κι όταν σκέφτομαι την τέχνη μου, την αποστολή μου, δε φοβάμαι τη ζωή.

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ, λυπημένα: Εσύ βρήκες το δρόμο σου, ξέρεις που βαδίζεις, αλλά εγώ, εγώ πετώ ακόμα σ' ένα χάος από όνειρα και φαντασίες, μην ξέροντας σε ποιον και τι χρειάζονται όλα αυτά. Εγώ δεν έχω πίστη και ποια είναι η αποστολή μου δεν ξέρω. (Του σπήγγει το χέρι.) Είναι πια αργά. Δεν μπορώ να σταθώ στα πόδια μου... Είμαι κουρασμένη. Πενώ, και θέλω να φάω...

ΤΡΕΠΙΑΙΕΒ: Μείνε, εγώ θα σου φέρω να φας.

ΝΙΝΑ: 'Όχι, όχι... Μη μ' αποβγάλεις, θα φύγω μόνη μου. Το αμάξι μου είναι δω κοντά... 'Ετσι λοιπόν, τον έφερε μαζί της! Καλά... δεν πειράζει. 'Όταν δεις τον Τριγκόρν να μην του πεις τίποτα... Τον αγαπώ... Τον αγαπώ περισσότερο από πριν... 'Ενα θέμα για μικρό διήγημα... Τον αγαπώ μ' όλη μου τη δύναμη... Τι καλά που ήτανε πριν, Κώστια! Θυμάσαι; Πόσο φωτεινή, πόσο θερμή, πόσο χαρούμενη κι αγνή που ήταν η ζωή! Τι αισθήματα που είχα τότε... αισθήματα τυφερά κι όμορφα σαν τα λουλούδια... Θυμάσαι; (Απαγγέλλει.) «'Ανθρωποι, λουλούδια, αετοί και πέδιλκες, ελάφια, αγριόταπτες, αράχνες, ψάρια βουβά που ζούνε στο νερό, άστρα θαλασσινά και

πλάσματα που το μάτι δεν τα θωρεί, κι όλα τα ζωντανά πλάσματα, όλα τα πλάσματα που διέβηκαν μέσα από τον κύκλο του πόνου, είναι οβησμένα... Για χιλιάδες χρόνια η γη δε γεννάει ζωντανά στην επιφάνειά της και τούτο το φτωχό φεγγάρι αχνάει το λύγχο του μάταια. Πάνω στο λιβάδι δεν ακούγονται πια τα χαρίσματα των γερανών που ζυγνύνε, μήτε το βούισμα της χρυσόμυγας στα φύλλα της φλαμουριάς αγρουαίεται...». (Αγκυλιάει ορμητικά τον Τρέλνιεβ. Ύστερα φεύγει τρεχάτη από την τζαμπουρα.)

ΤΡΕΠΛΑΙΕΒ, όποτε από μια παύση: Θα 'ναι κρίμα να τη δει κανείς στον κήπο και να το πει της μητέρας μου. Αυτό θα την επίκρανε πολύ. (Χάνει δυο λεπτά σβίζοντας όλα τα χειρόγραφα του. Τα πετάει κάτω από το γραφείο. Έπειτα ξεκλειδώνει την πόρτα δεξιά και βγαίνει).

ΝΤΟΡΝ, απ' έξω προσπαθώντας ν' ανοίξει την αριστορή πόρτα: Παράξενο, τούτη η πόρτα λες κι είναι κλειδωμένη... (Μπαίνει και βάζει την παλινδρόνα στη θέση της.) Δρόμος μετ' εμπόδων.

(Μπαίνουν η μαντάμ Αρκάντινα και η Πάβλα Αντρέγεβνα, ακολουθεί ο Τίτκοβ κρατώντας έναν δίσκο με μουσάλια, έπειτα η Μάσσα, ο Σαμπάεβ και ο Τρινκόρν.)

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ: Το μαύρο χρασί και η μπίρα είναι για τον Μπαρίζ Αλεξέγεβιτς. Βαλ' τα εδώ στο τραπέζι! Θα παίζουμε και θα πίνουμε... Ελάτε, καθίστε κύριοι.

ΠΑΒΛΙΝΑ, στον Τίτκοβ: Να σεββίσετε αμέσως και το τσάι. (Ανέβει τα κερί και κάθεται στο τραπέζι.)

ΣΑΜΠΑΕΒ, τραβά τον Τρινκόρν προς τη βιβλιοθήκη: Να σας δείξω αυτό που σας έλεγα πρωύτερα. (Βγάζει από το ντουλάτι τον ταχυγευμένο γάδο.) Αυτή είναι η παραγγελία σας.

ΤΡΙΤΚΟΡΙΝ, κοιτάζει το γάδο: Δεν το θυμάμαι... (Συλλογίζεται.) Δεν το θυμάμαι...

(Δεξιά, πίσω από τη σκηνή, ακούγεται ένας πυροβολισμός. Όλοι τινάζονται ξαφνιασμένοι.)

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ, τρομαγμένη: Τι ήταν αυτό;

ΝΤΟΡΝ: Τίποτα. Κάτι θα 'σπασε φαίνεται στο οδοιπορικό μου φαρμακείο. Μην ανησυχείτε... (Βγαίνει από τη δεξιά πόρτα και σε μισό λεπτό επιστρέφει.) Αυτό ήταν — μέσα στην κασετίνα μου έσπασε το μπουκαλάκι με τον αιβέρο. (Στηγοτραγουδεί) «Στέκομαι μπροστά σου μαγεμένος ξανά...»

ΑΡΚΑΝΤΙΝΑ, κάθεται στο τραπέζι: Ουφ, πόσο τρώμαξαι! Αυτό μου θυμισε όταν ο... (Κρύβει το πρόσωπό της με τα χέρια της). Ός και τα μάτια μου σκοτεινιάσαν...

ΝΤΟΡΝ, γυρνώντας τα φύλλα ενός περιοδικού, στον Τρινκόρν: Εδώ, πριν από δυο μήνες, είχε δημοσιευτεί ένα άρθρο... Ένα γράμμα από την Αμερική... Και ήθελα να σας ρωτήσω και για κάτι άλλα πράγματα... (Πάνει από την μέση τον Τρινκόρν και τον τραβά στο προσκήνιο.) Γιατί αυτό το ζήτημα μ' ενδιαφέρει πολύ... (Σ' έναν τόνο χαμηλότερα, με σιγανή φωνή.) Πάστε από δω με τρόπο την Ειρήνη Νικολάγεβνα... Η αλήθεια είναι πως ο Κωνσταντίν Γαβριλοβίτς αυτοκτόνησε...

ΑΥΛΑΙΑ

Τ Ε Λ Ο Σ